

Vátryggingafélag Íslands hf.

Ársreikningur samstæðu

2017

Vátryggingafélag Íslands hf.
Ármúla 3
108 Reykjavík
Kt. 690689-2009

Vátryggingafélag Íslands hf.

Ársreikningur samstæðu

2017

Efnisyfirlit

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra	2-5
Áritun óháðs endurskoðanda	6-9
Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu	10
Efnahagsreikningur	11
Eiginfjáryfirlit	12
Sjóðstreymisyfirlit	13
Skýringar	14-40

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samstæðureikningur Vátryggingafélags Íslands hf. („félagið“ eða „VÍS“) fyrir árið 2017 samanstendur af ársreikningi félagsins og dótturfélags þess Líftryggingafélags Íslands hf., sem vísað er til í heild sinni sem „samstæðunnar“. Aðalstarfsemi félagsins felst í vátryggingastarfsemi og fjárfestingum. Reikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla (IFRS) eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og viðbótarkröfur félaga sem eru skráð á skipulögðum verðbréfamarkaði.

Rekstur og fjárhagsleg staða 2017

Samkvæmt rekstrarreikningi og yfirliti um heildarafkomu nam hagnaður samstæðunnar á árinu 1.739 milljónum króna fyrir skatta sem er um 48% hækkun frá árinu 2016 þegar hann nam 1.176 milljónum króna. Hagnaður ársins var 1.325 milljónir króna (2016: 1.459) og heildarhagnaður 1.609 milljónir króna (2016: 1.459). Samkvæmt efnahagsreikningi nema eignir samstæðunnar 46.405 (2016: 46.323) milljónum króna, skuldir námu 29.638 milljónum króna (2016: 29.952) og bókfært eigið fé nam í árslok 16.766 milljónum króna (2016: 16.371). Gjaldþolshlutfall samstæðunnar án fyrirhugaðrar arðgreiðslu er 1,59 en að teknu tilliti til fyrirhugaðrar arðgreiðslu og endurkaupa er hlutfallið 1,42 í árslok 2017. Á árinu 2017 var meðalfjöldi stöðugilda 197 hjá félaginu sem er fjölgun um 5 stöðugildi frá fyrra ári.

Vátryggingarekstur félagsins styrktist nokkuð á árinu og var samsett hlutfall 95,3% samanborið við 101,7% árið 2016. Iðgjaldavöxtur var kröftugur eða 12,4% auk þess sem verðlagning á áhættu var góð. Þá hækkaði tjónakostnaður um 3,6% milli ára þrátt fyrir iðgjaldavöxtinn. Þetta leiddi til þess að afkoma flestra vátryggingagreina var góð.

Fjárfestingatekjur félagsins á árinu námu 1.350 milljónum króna. Á fjórða ársfjórðungi var nýr forstöðumaður fjárfestinga ráðinn og í kjölfarið var fjárfestingastefna félagsins endurskoðuð. Endurskoðunin leiddi af sér að allar fjáreignir félagsins sem skráðar eru á skipulegan verðbréfamarkað eru færðar á gangvirði. Breytingin hefur í för með sér að í yfirliti um heildarafkomu er færð gangvirðisbreyting að fjárhæð 283 milljónir króna eftir skatta. Þá voru óskráðar eignir félagsins endurmetnar.

Í byrjun árs 2017 tilkynnti félagið um kaup á tæplega 21,8% hlut í Kviku banka hf. fyrir um 1.655 milljónir króna. Í apríl keypti svo félagið 3,06% hlut auk þess að í september nýtti félagið sér forkaupsrétt í hlutafjárfestingu Kviku og átti eftir það 25,1% hlut. Í desember voru gefnir út hlutir í Kviku í tengslum við samninga um áskriftarréttindi og lákkaði hlutur VÍS þá í 23,1%. Í ársreikningi er færð hlutdeild í hagnaði Kviku að fjárhæð 327 milljónir króna.

Í mars var tilkynnt um að náðst hefði samkomulag um niðurfellingu dómsmáls vegna ábyrgðartryggingar stjórnar og stjórnenda Lífsverks. Samkomulagsbætur að fjárhæð 835 milljónir króna voru greiddar til að ljúka málinu. Vegna endurtrygginga nam hlutur VÍS 15% af heildarsamningsbótum eða 125 milljónum króna sem var innan þess kostnaðar sem færður hafði verið í tjónaskuld félagsins.

Hlutfé og ráðstöfun hagnaðar

Skráð hlutfé félagsins nam í lok ársins 2.223 milljónum króna, og er hver hlutur í félaginu ein króna að nafnverði. Hlutféð er í einum flokki sem skráður er á Nasdaq Iceland. Allir hlutir eru í sama flokki og njóta sömu réttinda. Hluthafar voru 806 í ársbyrjun og 696 í árslok. Um 44% hluta eru í eigu lífeyrissjóða, 18% í eigu erlendra sjóða, 17% í eigu annarra lögaðila og 21% í eigu einstaklinga.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Tíu stærstu hluthafar í árslok voru:

Nafn hluthafa	Eignarhlutur
Lífeyrissjóður verzlunarmanna	9,9%
Landsdowne IcaV Landsdowne Euro	6,8%
Frjálsi lífeyrissjóðurinn	5,5%
Lífeyrissjóður starfsmanna ríkisins A-deild	5,2%
Hedda eignarhaldsfélag ehf.	4,5%
CF Miton UK Multi Cap Income	4,5%
Arion banki hf	4,2%
Brú Lífeyrissjóður starfsmanna sveitafélaga	3,6%
Stefnir - ÍS 15	3,4%
Stapi lífeyrissjóður	3,0%

Í september 2017 hóf félagið endurkaupaáætlun í samræmi samþykkt aðalfundar. Voru á árinu alls keyptir 17 milljón hlutir fyrir 191 milljónir króna og átti félagið í árslok 0,75% hlutfjár.

Stjórn félagsins mun á aðalfundi leggja til að félagið greiði hluthöfum arð sem nemur kr. 0,60 á hlut fyrir árið 2017, eða um 1.322 milljónir króna. Á síðasta ári nam arðgreiðsla til hluthafa 1.023 milljónum króna. Vísað er í ársreikninginn um breytingar á eigin fé samstæðunnar og ráðstöfun hagnaðar.

Stjórn

Stjórn félagsins er kosin á aðalfundi. Hana skipa Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir, formaður, Helga Hlín Hákonardóttir, varaformaður, Gestur Breiðfjörð Gestsson og Valdimar Svavarsson. Stjórnarmenn skulu fullnægja þeim skilyrðum sem kveðið er á um í hlutafélagalögum og lögum um váttryggingastarfsemi. Gæta skal þess að kynjahlutfall í stjórn og varastjórn sé sem jafnast og að hlutfall hvors kyns sé aldrei lægra en 40%. Þrjár undirnefndir stjórnar eru starfandi: Endurskoðunarnefnd, Starfskjaranefnd og Áhættunefnd.

Forstjóri félagsins er Helgi Bjarnason og skal hann annast daglegan rekstur félagsins og fara eftir þeirri stefnu og fyrirætlum, sem stjórn hefur gefið og annast upplýsingagjöf til hennar. Hinn daglegi rekstur tekur ekki til ráðstafana sem eru óvenjulegar eða mikilsháttar. Slíkar ráðstafanir getur forstjóri aðeins gert samkvæmt sérstakri heimild frá stjórn. Þá skal forstjóri einnig sjá um að bókhald og fjárreiður séu í samræmi við lög og góðar venjur og að meðferð eigna félagsins sé með tryggilegum hætti.

Fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum

Um stjórnarhætti váttryggingafélaga er fjallað í lögum um váttryggingastarfsemi, lögum um hlutafélög, samþykktum og starfsreglum stjórnar félagsins. VÍS hefur fylgt framangreindu en auk þess telur stjórn VÍS stjórnarhætti félagsins í samræmi við leiðbeiningar Viðskiptaráðs Íslands, Nasdaq Iceland hf. og Samtaka atvinnulífsins um stjórnarhætti fyrirtækja að því undanskildu að stjórn hefur ekki skipað sérstaka tilnefningarnefnd. Félagið hélt ekki rafræna hluthafafundi á árinu 2017. Í samræmi við ofangreindar leiðbeiningar um góða stjórnarhætti og lög um ársreikninga hefur stjórn félagsins útbúið stjórnarháttayfirlýsingu sem birt verður í ársskýrslu félagsins og sem fylgirit með ársreikningi. VÍS hefur frá árinu 2014 hlotið viðurkenningu sem fyrirmyndarfyrirtæki í góðum stjórnarháttum frá Rannsóknarmiðstöð um stjórnarhætti við Háskóla Íslands.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Áhættustýring

Samhæfð og öflug áhættustýring er grunnur að ákvarðanatöku í fjárfestingum og rekstri félagsins. Útreikningur á gjaldþolskröfu er áhættumiðaður og tekur á öllum helstu áhættuþáttum félagsins. Félagið hefur sett sér stefnu um samhæfða áhættustýringu sem er samþykkt af stjórn félagsins. Í stefnunni er fjallað um skipulag og framkvæmd áhættustýringar innan samstæðunnar, tilgreiningu áhættuþátta, skýrslu- og upplýsingagjöf og skyldur starfsmanna félagsins til að stuðla að framgangi hennar. Stjórn setur áhættuvilja og tekur starfsemi félagsins mið af honum.

Stafræn þjónusta framtíðin

Í júlí tók nýr forstjóri til starfa og í september var skipuriti félagsins breytt, það einfaldað og framkvæmdastjórum fækkað. Að auki var stjórnendum félagsins fækkað. Fjögur ný svið tóku til starfa: Þjónustusvið, Kjarnastarfsemi, Fjárfestingar og rekstur og Stafræn þróun. Með breytingunum er lögð áhersla á öfluga þjónustu við viðskiptavinum og stafrænar lausnir. Samfélagið hefur tekið hröðum breytingum með nýrri tækni og er breytingunum ætlað að búa fyrirtækið betur undir þær framtíðaráskoranir sem blasa við. VÍS ætlar sér að veita bestu tryggingaþjónustu sem völ er á og gera hana bæði aðgengilegri og einfaldari með stafrænum lausnum.

VÍS í samfélaginu

Samfélagsábyrgð er samofin öllum rekstri félagsins. Mikilvægasta hlutverk félagsins lýtur að því að vera til staðar þegar viðskiptavinir okkar lenda í tjóni eða verða fyrir áfalli. VÍS er hluti af hópi skráðra fyrirtækja sem vinna að mótun vinnubragða við skráningu ófjárhagslegra upplýsinga sem byggja á ESG viðmiðum NASDAQ. VÍS hefur unnið að því að skrasetja umhverfisleg og samfélagsleg áhrif af starfsemi VÍS.

VÍS leggur ríka áherslu á forvarnir, bæði fyrir fyrirtæki og einstaklinga, með það að markmiði að fækka slysum og tjónum meðal viðskiptavina og í samfélaginu öllu. Forvarnarfulltrúar félagsins vinna náið með fyrirtækjum að því að bæta öryggi á starfsstöðvum þeirra auk þess sem félagið miðlar reglulega tölfraðilegum upplýsingum úr tjóna- og slysagrunni þess til fjölmiðla og viðskiptavina. Árlega er haldin forvarnaráðstefna þar sem öryggismál eru rædd á breiðum grunni.

Stjórnendur leggja áherslu á að VÍS sé eftirsóttur vinnustaður þar sem hefur á að skipa framúrskarandi starfsfólki sem eru falin störf við hæfi þannig að hæfileikar þess og styrkleikar fái notið sín við áhugaverð og krefjandi verkefni. Starfsmenn VÍS njóta allra helstu réttinda sem bjóðast á almennum vinnumarkaði. Félagið starfar eftir vinnuverndarstefnu og er tilgangur hennar að tryggja öryggi og góða heilsu starfsmanna. Félagið styður starfsfólk sitt dyggilega við að afla sér menntunar og fræðslu til þess að tryggja að hver og einn hafi þá þekkingu og reynslu sem nauðsynleg er til að ná árangri í starfi sínu ásamt því að stuðla að starfsþróun. Það er markmið VÍS að tryggja jafnrétti þannig að hver og einn starfsmaður sé metinn að verðleikum óháð kyni. Félagið hefur fengið jafnlaunavottun frá Jafnréttisstofu og mælist ekki marktækur launamunur á kynjunum. Með virkri jafnréttisáætlun er stuðlað að því að félagið nýti sér hæfileika og færni allra starfsmanna sinna á sem bestan hátt. VÍS er aðili að jafnréttissáttmála UN Women.

Allir starfsmenn VÍS undirrita siðasáttmála við ráðningu og staðfesta síðan árlega ætlun sína um að framfylgja honum. Siðaráð er starfandi sem endurskoðar siðasáttmálann árlega og hefur jafnframt það hlutverk að fylgja eftir ábendingum um brot á honum. Sáttmálinn er leiðarljós um það hvernig starfsmenn VÍS haga samskiptum sínum við viðskiptavinum, samstarfsmenn, eftirlitsstofnanir, hluthafa, samkeppnisaðila sem og eftir atvikum samfélagið allt.

VÍS styður og virðir alþjóðlega mannréttindasáttmála og gerir þá kröfu að mannréttindi séu virt í allri starfsemi félagsins. Markmið félagsins er að allir samstarfsaðilar gæti þess að réttindi starfsmanna þeirra séu virt.

Skýrsla og yfirlýsing stjórnar og forstjóra

VÍS leggur áherslu á að halda neikvæðum umhverfisáhrifum af starfsemi félagsins í lágmarki og stuðla að því að umhverfissjónarmið verði höfð að leiðarljósi í tengslum við alla starfsmenn og þjónustuaðila sem starfa fyrir félagið. VÍS hóf á árinu 2017 að mæla umhverfisleg áhrif félagsins. Heildarútblastur gróðurhúsalofttegunda frá rekstri VÍS fyrir árið 2017 var 71 tonn koltvísýrings ígildi og var eldsneytisnotkun um 56% af þeirri heild. Útblástur vegna hitunar höfuðstöðva VÍS taldi svo 20 tonn koltvísýrings ígildi, eða 31% af kolefnisspori fyrirtækisins. Orkunotkun VÍS, sé reiknað með allri notkun bensíns, dísil, heits vatns og rafmagns var 12 GWst. Þorri þeirrar orku var notaður við hitun höfuðstöðva VÍS í Reykjavík. Til viðbótar er allt sorp hjá VÍS flokkað auk þess sem förgun úrgangs í kjölfar tjóna skal vera á sem umhverfisvænstan máta með það fyrir augum að minnka kolefnisfótspor félagsins. Þá er stefnt að því að minnka notkun pappírs í starfsemi VÍS með aukinni sjálfvirkni og sjálfsafgreiðslu.

Nánara yfirlit yfir ófjárhagslegar upplýsingar um rekstur VÍS, sem tekur til umhverfis, samfélags og stjórnarháttar er að finna í ársskýrslu.

Yfirlýsing stjórnar og forstjóra

Samkvæmt bestu vitneskju er það álit okkar að samstæðureikningur Vátryggingafélags Íslands hf. gefi glögga mynd af rekstrarafkomu samstæðunnar á árinu 2017 og eignum, skuldum og fjárhagsstöðu hennar þann 31. desember 2017. Jafnframt er það álit okkar að samstæðureikningurinn og skýrsla stjórnar og forstjóra geymi glögg yfirlit um þróun og árangur í rekstri samstæðunnar, stöðu hennar í árslok og lýsi helstu áhættuþáttum sem samstæðan býr við. Frekari upplýsingar sem tengjast áhættustýringu má finna í skýringu 27 í ársreikningnum.

Stjórn og forstjóri Vátryggingafélags Íslands hf. hafa í dag farið yfir samstæðureikning félagsins fyrir árið 2017 og staðfesta hann með undirritun sinni. Stjórn og forstjóri leggja til við aðalfund félagsins að samþykkja ársreikninginn.

Reykjavík, 28. febrúar 2018

Í stjórn

Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir
stjórnarformaður

Helga Hlín Hákonardóttir
varaformaður

Gestur Breiðfjörð Gestsson

Valdimar Svavarsson

Forstjóri

Helgi Bjarnason

Áritun óháðs endurskoðanda

Til stjórnar og hluthafa Vátryggingafélags Íslands hf.

Áritun um endurskoðun samstæðuársreikningsins

Álit

Við höfum endurskoðað samstæðuársreikning Vátryggingafélags Íslands hf. („samstæðan“) fyrir árið 2017. Samstæðuársreikningurinn hefur að geyma rekstrarreikning og yfirlit um heildarafkomu, efnahagsreikning, eiginfjáryfirlit, sjóðstreymisyfirlit, upplýsingar um mikilvægar reikningskilaaðferðir og aðrar skýringar.

Það er álit okkar að samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af fjárhagsstöðu samstæðunnar 31. desember 2017 og afkomu hennar og breytingu á handbæru fé á árinu 2017, í samræmi við alþjóðlega reikningskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu.

Grundvöllur álits

Við endurskoðuðum í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla. Ábyrgð okkar samkvæmt stöðlunum er lýst frekar í kaflanum *Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins* í árituninni. Við erum óháð samstæðunni í samræmi við siðareglur fyrir endurskoðendur á Íslandi og höfum uppfyllt aðrar siðferðisskyldur okkar í samræmi við þær reglur. Við teljum að við höfum aflað nægilegra og víðeigandi endurskoðunargagna til að byggja álit okkar á.

Lykilþættir endurskoðunar

Lykilþættir endurskoðunar eru þeir þættir, sem samkvæmt faglegu mati okkar, höfðu mest vægi við endurskoðun samstæðuársreikningsins. Við gefum ekki sérstakt álit á einstökum lykilþáttum en beindum athygli okkar að þeim við endurskoðun á samstæðuársreikningnum í heild og við ákvörðun um álit okkar á honum.

Lykilþáttur	Viðbrögð í endurskoðuninni
Mat tjónaskuldar Tjónaskuld nam 16.244 milljónum króna í árslok 2017 og er hún stærsta einstaka skuld samstæðunnar. Tjónaskuld er skuldbinding vegna tilkynnta og orðinna en ótilkynnta tjóna. Vísað er til skýringa 31.6 – 7 um reikningskilaaðferðir og skýringar 24 um fjárhagsupplýsingar. Mat stjórnenda á áætluðum óuppgerðum tjónum, hvort sem þau hafa verið tilkynnt samstæðunni eða ekki, er lykilþáttur við endurskoðun vegna hárrar eðlislægrar áhættu við mat á væntum framtíðargreiðslum vegna orðinna tjóna. Það getur tekið nokkur ár að gera upp tjón og endanlegur kostnaður getur ráðist af þáttum sem eru óþekktilir í árslok 2017 eða er ekki á færi samstæðunnar að stjórna. Mat tjóna sem hafa orðið, en hafa ekki verið tilkynnt til samstæðunnar, eru háð mestri óvissu.	Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að leggja mat á þær forsendur sem stjórnendur nota við útreikning á tjónaskuld samstæðunnar. Í þeirri vinnu fólst meðal annars: - Mat og prófanir á innra eftirliti samstæðunnar með skráningu tjóna og þeim gögnum sem notuð eru til að ákvarða fjárhæðir ógreiddra tjóna í árslok. - Prófanir á eftirlitsþáttum, sem náðu yfir aðskilnað starfa við skráningu tjóna, ákvörðun um sök og greiðslu tjónabóta, ásamt yfirferð stjórnenda á eftirlitsaðgerðum með greiðslu tjóna. - Prófanir og mat á tölvu- og upplýsingakerfum sem notuð eru við tjónaskráningu og flæði upplýsinga milli tjónakerfis og fjárhagskerfis, og prófanir á sjálfvirkum eftirlitsþáttum kerfanna. - Aðstoð tryggingastærðfræðinga KPMG við sjálfstætt mat tjónaskuldarinnar, ásamt því að meta aðferðir stjórnenda samstæðunnar við mat tjónaskuldarinnar og hvort bókfærð fjárhæð hennar sé víðeigandi. - Greiningar á þróun tjóna í einstökum tryggingagreinum með samanburði við fyrri ár þar sem frávik eru greind og skýringa aflað.

Áritun óháðs endurskoðanda

Tilvist og mat á verðbréfum Bókfært verð fjárfestingarverðbréfa nam 34.466 milljónum króna í árslok 2017 og er 74,3% af bókfærðum eignum samstæðunnar. Vísað er til skýringar 31.13 um reikningsskilaaðferðir og skýringa 15 og 26.2 um fjárhagsupplýsingar. Samstæðan á og stjórnar safni verðbréfa til að mæta skuldbindingum vegna ógreiddra tjóna. Samstæðan setur sér fjárfestingastefnu þar sem meðal annars er fjallað um samsetningu verðbréfanna og hversu mikla áhættu heimilt er að taka. Verðbréfin eru að jafnaði í vörslu banka og verðbréfafyrirtækja. Lykilþáttur í endurskoðun okkar er að staðfesta að verðbréfin séu til og í eigu samstæðunnar. Stjórnendur þurfa að meta skráð og óskráð verðbréf. Verðbréfin eru að mestu færð á gangvirkni og er meirihluti þeirra skráður á markaði og hægt að nálgast upplýsingar um markaðsvirði bréfanna. Nokkur óvissa getur verið um matið, sérstaklega á skráðum verðbréfum þegar viðskipti eru strjál og á óskráðum verðbréfum, þar sem stjórnendur þurfa að gefa sér forsendur um ýmsa þætti sem hafa áhrif á matið. Þess vegna er mat verðbréfa lykilþáttur í endurskoðun okkar.	Endurskoðunaraðgerðir okkar miðuðu að því að leggja mat á forsendur sem stjórnendur nota við útreikning á verðmæti verðbréfa í eigu samstæðunnar. Í þeirri vinnu fólst meðal annars að: • Staðfesta tilvist og eignarhald verðbréfa í árslok með utanaðkomandi staðfestingum. • Staðfesta mat stjórnaðs á skráðum og óskráðum verðbréfum í árslok. • Meta aðferðir og útreikninga stjórnaðs samstæðunnar á skráðum og óskráðum bréfum með aðstoð verðmatssérfræðinga okkar. • Úrtaksskoðun á kaupum og sölu verðbréfa á árinu og að staðfesta að viðskipti séu rétt skráð.
--	---

Aðrar upplýsingar í ársskýrslu

Stjórn og forstjóri bera ábyrgð á öðrum upplýsingum. Aðrar upplýsingar eru ársskýrsla að undanskildum samstæðuársreikningi og áritun okkar á hann. Álit okkar á samstæðuársreikningnum nær ekki til annarra upplýsinga og við staðfestum þær ekki á neinn hátt.

Í tengslum við endurskoðun okkar á samstæðuársreikningnum ber okkur að lesa aðrar upplýsingar í ársskýrslu þegar þær liggja fyrir og meta hvort þær séu í verulegu ósamræmi við samstæðuársreikninginn eða aðra þekkingu sem við höfum aflað okkur við endurskoðunina eða virðast verulega rangar. Ef við, á grundvelli vinnu okkar, ályktum að verulegar rangfærslur séu í öðrum upplýsingum ber okkur að skýra frá því. Ársskýrslan liggur ekki fyrir við áritun okkar á samstæðuársreikninginn en við munum fá hana afhenta til yfirferðar áður en hún verður gefin út.

Áritun óháðs endurskoðanda

Ábyrgð stjórnar og forstjóra á samstæðuársreikningnum

Stjórn og forstjóri eru ábyrg fyrir gerð og glöggri framsetningu samstæðuársreikningsins í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu og fyrir því innra eftirliti sem þau telja nauðsynlegt til að gera þeim kleift að setja fram samstæðuársreikning sem er án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka.

Við gerð samstæðuársreikningsins ber stjórn og forstjóra að leggja mat á rekstrarhæfi samstæðunnar og upplýsa, eftir því sem við á, um þætti er varða rekstrarhæfi og miða grundvöll reikningsskilanna við áframhaldandi rekstrarhæfi, nema þau ætli annað hvort að leysa samstæðuna upp eða hætta starfsemi hennar, eða hafa engan annan raunhæfan kost en að gera það.

Ábyrgð endurskoðanda á endurskoðun samstæðuársreikningsins

Markmið okkar eru að öðlast hæfilega vissu um hvort samstæðuársreikningurinn í heild sé án verulegra annmarka, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, og að gefa út áritun endurskoðanda sem inniheldur álit okkar. Í hæfilegri vissu felst áreiðanleiki en ekki trygging fyrir því að endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla muni alltaf leiða í ljós verulega annmarka ef þeir eru fyrir hendi. Annmarkar geta komið fram vegna sviksemi eða mistaka og eru taldir verulegir ef þeir einir og sér eða samanlagt gætu haft áhrif á efnahagslegar ákvarðanir sem notendur samstæðuársreikningsins taka á grundvelli hans.

Við endurskoðun í samræmi við alþjóðlega endurskoðunarstaðla beitum við ávallt faglegri dómgreind og viðhöfum faglega gagnrýni. Að auki:

- Greinum við og metum hættu á verulegri skekkju í samstæðuársreikningnum, hvort sem er vegna sviksemi eða mistaka, skipuleggjum og framkvæmum endurskoðunaraðgerðir til að bregðast við þeirri hættu og öflum endurskoðunargagna sem eru nægjanleg og viðeigandi til að byggja álit okkar á. Hættan á að uppgötva ekki verulega skekkju vegna sviksemi er meiri en að uppgötva ekki skekkju vegna mistaka, þar sem sviksemi getur falið í sér samsæri, fölsun, að einhverju sé viljandi sleppt, villandi framsetningu eða að farið sé framhjá innra eftirliti.
- Öflum við skilnings á innra eftirliti, sem varðar endurskoðunina, til að skipuleggja viðeigandi endurskoðunaraðgerðir, en ekki til að veita álit á virkni innra eftirlits samstæðunnar.
- Metum við hvort reikningsskilaaðferðir og reikningshaldslegt mat stjórnenda og tengdar skýringar séu viðeigandi.
- Ályktum við um hvort notkun stjórnar og forstjóra á forsendu reikningsskilanna um rekstrarhæfi sé viðeigandi og metum, á grundvelli endurskoðunarinnar, hvort aðstæður séu til staðar sem valdið gætu verulegum vafa um rekstrarhæfi samstæðunnar. Ef við teljum að verulegur vafi leiki á rekstrarhæfi ber okkur, í áritun okkar, að vekja sérstaka athygli á viðeigandi skýringum samstæðuársreikningsins eða, ef slíkar skýringar eru ófullnægjandi, að víkja frá fyrirvaralausri áritun. Niðurstaða okkar byggir á endurskoðunargögnum sem aflað er fram að dagsetningu áritunar okkar. Samt sem áður geta atburðir eða aðstæður í framtíðinni gert samstæðuna órekstrarhæfa.
- Metum við framsetningu, uppbyggingu og innihald samstæðuársreikningsins í heild, að meðtöldum skýringum, og hvort samstæðuársreikningurinn gefi glögga mynd af undirliggjandi viðskiptum og atburðum.
- Öflum nægilegra og viðeigandi endurskoðunargagna varðandi fjárhagslegar upplýsingar eininga innan samstæðunnar til að geta gefið álit á samstæðuársreikningnum. Við erum ábyrg fyrir skipulagi, eftirliti og framkvæmd endurskoðunar samstæðunnar og berum óskipta ábyrgð á áritun okkar.

Við upplýsum stjórn og endurskoðunarnefnd meðal annars um áætlað umfang og tímasetningar endurskoðunarinnar og veruleg atriði sem upp kunna að koma í endurskoðun okkar, þar á meðal verulega annmarka á innra eftirliti.

Við lýsum því einnig yfir við stjórn og endurskoðunarnefnd að við höfum uppfyllt skyldur síðareglna um óhæði og upplýsum um tengsl eða önnur atriði sem gætu mögulega talist hafa áhrif á óhæði okkar og þegar við á, til hvaða varnaraðgerða við höfum gripið.

Áritun óháðs endurskoðanda

Af þeim atriðum sem við höfum upplýst stjórn og endurskoðunarnefnd um, leggjum við mat á hvaða þættir höfðu mesta þýðingu við endurskoðun samstæðuársreikningsins og eru því lykilþættir endurskoðunarinnar. Við lýsum þessum þáttum í áritun okkar nema lög og reglur útiloki að upplýst sé um þá eða, við einstakar mjög sjaldgæfar kringumstæður, þegar við metum að ekki skuli upplýsa um lykilþátt þar sem neikvæðar afleiðingar þess eru taldar vega þyngra en almennir hagsmunir af birtingu slíkra upplýsinga.

Staðfesting vegna annarra ákvæða laga

Í samræmi við ákvæði 2. mgr. 104 gr. laga nr. 3/2006 um ársreikninga staðfestum við samkvæmt okkar bestu vitund að í skýrslu stjórnar sem fylgir þessum samstæðuársreikningi eru veittar þær upplýsingar sem þar ber að veita í samræmi við lög um ársreikninga og koma ekki fram í skýringum.

Sigríður Soffía Sigurðardóttir og Sæmundur Valdimarsson, endurskoðendur, bera ábyrgð á endurskoðun samstæðuársreikningsins og þessari áritun.

Reykjavík, 28. febrúar 2018.

KPMG ehf.

Sigríður Soffía Sigurðardóttir

Sæmundur Valdimarsson

Rekstrarreikningur og yfirlit um heildarafkomu ársins 2017

	Skýr.	2017	2016
Iðgjöld ársins		20.527.603	18.319.033
Hluti endurtryggjenda í iðgjaldatekjum		(687.381)	(671.771)
Eigin iðgjöld	6	19.840.222	17.647.262
Vaxtatekjur		691.553	617.959
Gengismunur gjaldmiðla		(46.322)	(637.883)
Gangvirðisbreytingar fjáreigna		377.091	2.017.015
Hlutdeild í hagnaði hlutdeildarfélags		327.443	0
Fjárfestingatekjur	7	1.349.766	1.997.090
Aðrar tekjur		137.571	170.625
Heildartekjur		21.327.559	19.814.977
Tjón ársins		(13.996.121)	(14.865.825)
Hluti endurtryggjenda í tjónum		(558.976)	821.058
Eigin tjón	8	(14.555.096)	(14.044.767)
Breyting á áhættuálagi	24	196.313	24.838
Rekstrarkostnaður	9	(4.948.472)	(4.474.765)
Vaxtagjöld		(187.088)	(173.187)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	10	(94.870)	28.631
Heildargjöld		(19.589.213)	(18.639.249)
Hagnaður fyrir tekjuskatta		1.738.346	1.175.728
Tekjuskattar	11	(412.527)	283.685
Hagnaður ársins		1.325.819	1.459.413
Yfirlit um heildarafkomu			
Liðir sem eru eða munu verða endurflokkaðir í rekstrarreikning			
Gangvirðisbreyting á fjáreignum til sölu		354.284	0
Tekjuskattur		(70.857)	0
Önnur heildarafkoma ársins, að teknu tilliti til skatta		283.427	0
Heildarhagnaður ársins		1.609.246	1.459.413
Hagnaður á hlut:			
Hagnaður á hlut og þýntur hagnaður á hlut	12	0,60	0,65

Skýringar á blaðsíðum 14-40 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Efnahagsreikningur 31. desember 2017

	Skýr.	2017	2016
Eignir			
Rekstrarfjármunir	13	326.423	184.406
Viðskiptavild og aðrar óefnislegar eignir	14	758.098	809.972
Skatteign	11	91.311	618.535
Eignarhlutar í hlutdeildarfélögum	15	2.642.231	0
Fjáreignir á gangvirði gegnum rekstur	15	24.684.818	28.669.835
Fjáreignir haldið til sölu	15	4.759.952	0
Fjáreignir haldið til gjalddaga	15	0	4.357.527
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur	15	2.379.069	41.461
Fjárfestingar með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	16	1.330.365	1.232.526
Viðskiptakröfur	17	6.178.620	5.706.473
Endurtryggingaeignir	18	421.977	1.897.983
Aðrar kröfur	19	1.737.267	1.740.968
Handbært fé	20	1.094.394	1.063.335
Eignir samtals		46.404.524	46.323.020
Eigið fé			
Hlutfé		2.206.874	2.223.498
Lögbundinn varasjóður		625.620	625.620
Bundið eigið fé		1.822.896	1.093.461
Óráðstafað eigið fé		12.111.064	12.428.163
Eigið fé samtals	21	16.766.454	16.370.742
Skuldir			
Víkjandi skuldabréf	23	2.623.981	2.573.693
Vátryggingaskuld	24	24.405.660	24.936.072
Líftryggingaskuld með fjárfestingaráhættu líftryggingataka	16	1.330.365	1.232.526
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	25	1.278.064	1.209.987
Skuldir samtals		29.638.070	29.952.279
Eigið fé og skuldir samtals		46.404.524	46.323.020

Skýringar á blaðsíðum 14-40 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Eiginfjáryfirlit árið 2017

	Hlutafé	Lögbundinn varasjóður	Bundið eigið fé	Óráðstafað eigið fé	Samtals
Eigið fé 1.1.2016	2.296.437	625.620	0	14.629.991	17.552.048
Greiddur arður 0,90 kr. á hlut				(2.066.793)	(2.066.793)
Keyptir eigin hlutir	(72.939)			(500.987)	(573.926)
Heildarhagnaður ársins				1.459.413	1.459.413
Bundið eigið fé vegna verðbréfa			1.093.461	(1.093.461)	0
Eigið fé 31.12.2016	2.223.498	625.620	1.093.461	12.428.163	16.370.742
Greiddur arður 0,46 kr. á hlut				(1.022.809)	(1.022.809)
Keyptir eigin hlutir	(16.624)			(174.101)	(190.724)
Heildarhagnaður ársins			283.427	1.325.819	1.609.246
Bundið eigið fé vegna verðbréfa			118.565	(118.565)	0
Bundið eigið fé vegna hlutdeildarfélags			327.443	(327.443)	0
Eigið fé 31.12.2017	2.206.874	625.620	1.822.896	12.111.064	16.766.454

Skýringar á blaðsíðum 14-40 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Sjóðstreymisýfirlit ársins 2017

	Skýr.	2017	2016
Rekstrarhreyfingar			
Hagnaður ársins		1.325.819	1.459.413
Rekstrarliðir sem hafa ekki áhrif á handbært fé:			
Fjármunatekjur og fjármagnsgjöld		(379.610)	193.111
Gangvirðisbreyting fjáreigna		(377.091)	(2.017.015)
Hlutdeild í afkomu hludeildarfélags		(327.443)	0
Sölutap (-hagnaður) rekstrarfjármuna		2.253	(1.873)
Aðrar skuldbindingar		332	(92)
Afskriftir		168.545	131.205
Breytingar á rekstartengdum eignum og skuldum:			
Skatteign, lækkun (hækkun)		530.898	(257.685)
Fjáreignir, lækkun		3.810.772	584.899
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur, (hækkun) lækkun		(2.337.608)	6.970
Viðskiptakröfur, (hækkun)		(525.818)	(166.974)
Endurtryggingaeignir, lækkun (hækkun)		1.476.006	(642.774)
Aðrar eignir, lækkun		5.622	13.317
Vátryggingaskuld,(lækkun) hækkun		(530.413)	1.470.113
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir, hækkun (lækkun)		158.550	(36.941)
Handbært fé frá rekstri án vaxta og skatta		3.000.813	735.674
Innborgaðar vaxtatekjur		821.162	432.207
Innborgaður arður		199.673	153.018
Greidd fjármagnsgjöld		(136.799)	(99.493)
Greiddir tekjuskattar		(42.728)	(1.325.924)
Handbært fé frá rekstri (til rekstrar)		3.842.121	(104.518)
Fjárfestingahreyfingar			
Keypt hlutdeildarfélög		(2.314.788)	0
Keyptir rekstrarfjármunir	13	(230.232)	(75.929)
Seldir rekstrarfjármunir		8.000	6.000
Keyptur hugbúnaður	14	(38.708)	(6.793)
		(2.575.728)	(76.722)
Fjármögnunarhreyfingar			
Keyptir eigin hlutir		(190.724)	(573.926)
Greiddur arður		(1.022.809)	(2.066.793)
Tekið víkjandi lán		0	2.500.000
		(1.213.533)	(140.719)
Hækkun (lækkun) handbærs fjár		52.860	(321.959)
Handbært fé í upphafi árs		1.063.335	1.428.183
Áhrif gengisbreytinga á handbært fé		(21.801)	(42.890)
Handbært fé í lok árs		1.094.394	1.063.335

Skýringar á blaðsíðum 14-40 eru óaðskiljanlegur hluti af ársreikningnum.

Skýringar

1. Starfsemi

Vátryggingafélag Íslands hf., hér eftir nefnt félagið, samstæðan eða VÍS, er hlutafélag og starfar á grundvelli laga nr. 100/2016 um vátryggingastarfsemi og laga nr. 2/1995 um hlutafélög. Höfuðstöðvar félagsins eru í Ármúla 3, Reykjavík.

Samstæðuársreikningur Vátryggingafélags Íslands hf. hefur að geyma ársreikning félagsins og dótturfélags þess, Líftryggingafélags Íslands hf. (Lífis). Samstæðan starfar á sviði skaðatrygginga, líftrygginga og fjármála. Fjármálaeftirlitið hefur eftirlit með starfsemi samstæðunnar á grundvelli laga nr. 87/1998 um opinbert eftirlit með fjármálastarfsemi.

2. Grundvöllur reikningsskila

Samstæðuársreikningurinn er gerður í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla eins og þeir hafa verið staðfestir af Evrópusambandinu. Ársreikningurinn er jafnframt í samræmi við lög um ársreikninga. Ársreikningurinn var samþykktur og leyfður til birtingar á stjórnarfundum þann 28. febrúar 2018. Samantekt á helstu reikningsskilaaðferðum samstæðunnar er að finna í skýringu 31.

3. Starfrækslu- og framsetningargjaldmiðill

Samstæðuársreikningurinn er gerður og birtur í íslenskum krónum, sem er starfrækslugjaldmiðill félagsins. Fjárhæðir eru birtar í þúsundum króna nema annað sé tekið fram.

4. Reikningshaldslegt mat

Við gerð ársreiknings þurfa stjórnendur, í samræmi við alþjóðlega reikningsskilastaðla, að taka ákvarðanir, meta og draga ályktanir sem hafa áhrif á eignir og skuldir á reikningsskiladegi, upplýsingar í skýringum og tekjur og gjöld. Við mat og ályktanir er byggt á reynslu og ýmsum öðrum þáttum sem taldir eru viðeigandi og mynda grundvöll þeirra ákvarðana sem teknar eru um bókfært verð eigna og skulda sem ekki liggur fyrir með öðrum hætti.

Reglulega er farið yfir mat og forsendur. Breytingar á reikningshaldslegu mati eru færðar á því tímabili sem þær eiga sér stað.

Stjórnendur hafa gefið sér forsendur um og lagt reikningshaldslegt mat á eftirfarandi liði sem hafa veruleg áhrif á reikningsskil samstæðunnar:

- vátryggingaskuld sjá skýringu nr. 24
- fjáreignir sjá skýringar nr. 15 og 26.2
- óefnislegar eignir sjá skýringu nr.14
- virðisrýrnun viðskiptakrafna sjá skýringu nr 10

5. Starfsþáttagreining

Samstæðunni er skipt í þrjá rekstrarstarfsþætti: Skaðatryggingarekstur, líftryggingarekstur og fjármálarekstur samkvæmt skipulagi og innri upplýsingagiöf samstæðunnar.

Afkoma starfsþáttanna fyrir árið 2017 var eftirfarandi:

	Skadatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Iðgjöld ársins	19.331.406	1.196.197	0	20.527.603
Hluti endurtryggienda í iðgjaldtekjum	(488.655)	(198.726)	0	(687.381)
Fjárfestingatekjur	964.742	33.395	351.628	1.349.766
Aðrar tekjur	137.571	0	0	137.571
Heildartekjur	19.945.064	1.030.867	351.628	21.327.559
Tjón ársins	(13.526.049)	(470.071)	0	(13.996.121)
Hluti endurtryggienda í tjónum	(697.336)	138.360	0	(558.976)
Breyting á áhættuálagi	202.952	(6.639)	0	196.313
Rekstrarkostnaður	(3.983.417)	(343.407)	(621.648)	(4.948.472)
Vaxtagjöld	0	0	(187.088)	(187.088)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	0	0	(94.870)	(94.870)
Rekstrarafkoma starfsþátta	1.941.214	349.110	(551.977)	1.738.346
Tekjuskattar				(412.527)
Hagnaður ársins				1.325.819

Afskriftir meðal starfsþáttarins skaðatrygginga eru 110 milljónir króna og fjármálarekstrar 2 milljónir króna. Fjárfestingar meðal starfsþáttarins skaðatrygginga eru 269 milljónir króna.

5. Starfsþáttagreining (frh.)

Afkoma starfsþáttanna fyrir árið 2016 var eftirfarandi:

	Skaðatrygginga- rekstur	Líftrygginga- rekstur	Fjármála- rekstur	Samtals
Iðgjöld ársins	17.234.285	1.084.748	0	18.319.033
Hluti endurtryggingenda í iðgjaldatekjum	(488.862)	(182.909)	0	(671.771)
Fjárfestingatekjur	1.168.697	31.690	796.703	1.997.090
Aðrar tekjur	170.625	0	0	170.625
Heildartekjur	18.084.746	933.529	796.703	19.814.977
Tjón ársins	(14.379.236)	(486.589)	0	(14.865.825)
Hluti endurtryggingenda í tjónum	671.739	149.320	0	821.058
Breyting á áhættuálagi	22.593	2.246	0	24.838
Rekstrarkostnaður	(3.575.241)	(333.267)	(566.257)	(4.474.765)
Vaxtagjöld	0	0	(173.187)	(173.187)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna bakfærð	0	0	28.631	28.631
Rekstrarafkoma starfsþátta	824.600	265.238	85.890	1.175.728
Tekjuskattar				283.685
Hagnaður ársins				1.459.413

Afskriftir meðal starfsþáttarins skaðatrygginga eru 73 milljónir króna og fjármálarekstrar 2 milljónir króna. Fjárfestingar meðal starfsþáttarins skaðatrygginga eru 83 milljónir króna.

Skaða- og líftryggingarekstur mynda váttryggingarekstur sem greinist þannig á árinu 2017:

	Eigna- tryggingar	Sjó- og farm- tryggingar	Lögboðnar ökutækja- tryggingar	Aðrar ökutækja- tryggingar	Almennar ábyrgða- tryggingar	Slysa og sjúkra- tryggingar
Iðgjöld ársins	4.394.773	573.898	6.914.743	3.094.930	1.147.186	2.283.028
Tjón ársins	(2.767.158)	(363.398)	(5.536.051)	(2.251.412)	(124.376)	(1.796.832)
Breyting á áhættuálagi	25.515	8.016	59.945	8.372	42.161	32.180
Rekstrarkostnaður	(969.991)	(122.813)	(1.376.990)	(587.017)	(263.475)	(477.977)
Til endurtryggingenda	(252.509)	(79.565)	(39.019)	(2.657)	(762.941)	(47.703)
Fjárfestingatekjur	124.307	14.996	457.323	68.721	113.218	174.724
Aðrar tekjur	74.736	3.933	45.871	6.130	2.144	4.757
Hagnaður	629.673	35.067	525.822	337.067	153.918	172.176

	Líftryggingar	Heilsutryggingar	Frumtryggingar alls	Erlendar endurtryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	610.919	585.278	19.604.755	922.848	20.527.603
Tjón ársins	(145.146)	(324.925)	(13.309.299)	(686.822)	(13.996.121)
Breyting á áhættuálagi	(3.645)	(2.993)	169.550	26.763	196.313
Rekstrarkostnaður	(184.004)	(159.403)	(4.141.670)	(185.154)	(4.326.824)
Til endurtryggingenda	(28.951)	(31.415)	(1.244.760)	(1.597)	(1.246.357)
Fjárfestingatekjur	15.820	17.575	986.684	11.453	998.137
Aðrar tekjur	0	0	137.571	0	137.571
Hagnaður	264.993	84.116	2.202.832	87.490	2.290.323

Skaða- og líftryggingarekstur mynda váttryggingarekstur sem greinist þannig á árinu 2016:

	Eigna- tryggingar	Sjó- og farm- tryggingar	Lögboðnar ökutækja- tryggingar	Aðrar ökutækja- tryggingar	Almennar ábyrgða- tryggingar	Slysa og sjúkra- tryggingar
Iðgjöld ársins	4.034.572	477.657	5.969.053	2.564.143	987.161	2.062.436
Tjón ársins	(3.155.947)	(202.068)	(5.380.750)	(2.284.903)	(1.302.188)	(1.611.642)
Breyting á áhættuálagi	(14.285)	791	(8.367)	(12.537)	23.364	(15.078)
Rekstrarkostnaður	(899.764)	(116.181)	(1.210.409)	(502.233)	(250.841)	(413.304)
Til endurtryggingenda	(218.987)	(75.860)	2.448	(2.107)	558.571	(44.987)
Fjárfestingatekjur	131.155	16.327	520.681	67.055	130.845	208.689
Aðrar tekjur	83.212	3.592	71.688	5.670	2.223	4.240
Hagnaður (tap)	(40.044)	104.259	(35.656)	(164.912)	149.136	190.353

Skýringar

5. Starfsþáttagreining (frh.)

	Líftryggingar	Heilsutryggingar	Frumtryggingar alls	Erlendar endurtryggingar	Samtals
Iðgjöld ársins	577.232	507.515	17.179.770	1.139.263	18.319.033
Tjón ársins	(197.944)	(288.645)	(14.424.088)	(441.737)	(14.865.825)
Breyting á áhættuálagi	2.544	(298)	(23.867)	48.705	24.838
Rekstrarkostnaður	(178.140)	(155.127)	(3.725.999)	(182.509)	(3.908.508)
Til endurtryggienda	(24.952)	(8.638)	185.489	(36.202)	149.287
Fjárfestingatekjur	15.642	16.048	1.106.443	93.945	1.200.388
Aðrar tekjur	0	0	170.625	0	170.625
Hagnaður	194.382	70.855	468.373	621.464	1.089.838

6. Eigin iðgjöld

	2017	2016
Bókfærð iðgjöld	21.311.858	18.826.878
Hluti endurtryggienda	(695.960)	(677.851)
Breyting á iðgjaldaskuld	(784.255)	(507.845)
Breyting á hluta endurtryggienda í iðgjaldaskuld	8.579	6.080
Eigin iðgjöld.....	19.840.222	17.647.262

7. Fjárfestingatekjur

	2017	2016
Vaxtatekjur af bankareikningum	50.697	77.016
Vaxtatekjur af veðskuldabréfum	78.534	0
Vaxtatekjur af fjáreignum haldið til gjalddaga	185.349	201.107
Aðrar vaxtatekjur	376.974	339.836
Fjármunatekjur.....	691.553	617.959
Gengismunur gjaldmiðla	(46.322)	(637.883)
Gangvirkisbreytingar hlutabréfa	(495.204)	1.088.076
Gangvirkisbreytingar annarra fjáreigna	872.295	928.938
Gangvirkisbreytingar fjáreigna	377.091	2.017.015

Með gangvirkisbreytingu fjáreigna er talinn 200 (2016: 153) milljóna króna arður af hlutabréfaeign.

Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélags	327.443	0
--	---------	---

8. Eigin tjón

	2017	2016
Bókfærð tjón	15.114.475	13.878.719
Hluti endurtryggienda	(917.540)	(198.714)
Breyting á tjónaskuld	(1.118.354)	987.106
Breyting á hluta endurtryggienda í tjónaskuld	1.476.516	(622.344)
Eigin tjón.....	14.555.096	14.044.767

9. Rekstrarkostnaður

	2017	2016
Skrifstofu- og stjórnunarkostnaður	2.136.908	2.056.840
Laun og launatengd gjöld	2.643.019	2.286.720
Afskriftir	168.545	131.205
Rekstrarkostnaður.....	4.948.472	4.474.765

Þóknun endurskoðenda fyrir endurskoðun ársreiknings var 29,8 milljónir króna (2016: 27,8 milljónir króna) og þóknun fyrir könnun árshlutareiknings og aðra þjónustu var 4,3 milljónir króna (2016: 5,0 milljónir króna). Með í fjárhæðunum er talinn 24% virðisaukaskattur.

Laun og launatengd gjöld greinast þannig:

Laun	2.122.463	1.837.522
Lífeyrisðgjöld	226.281	182.737
Fjársýsluskattur	121.463	107.679
Önnur launatengd gjöld	172.812	158.783
Laun og launatengd gjöld	2.643.019	2.286.720
Meðalfjöldi stöðugilda	197	192

Laun, hlunnindi og móttframlag félagsins í lífeyrissjóð forstjóra, stjórnar og lykilstjórnenda:

	2017		2016	
	Laun og hlunnindi	Móttframlag í lífeyrissjóð	Laun og hlunnindi	Móttframlag í lífeyrissjóð
Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir, stjórnarformaður VÍS *	8.013	757	0	0
Gestur B. Gestsson, stjórnarm. VÍS og stjórnarform. Lífis *	6.440	611	0	0
Helga Hlín Hákonardóttir, stjórnarmaður *	5.818	542	3.870	323
Valdimar Svavarsson, stjórnarmaður *	4.215	397	0	0
Margrét V. Bjarnadóttir, stjórnarmaður Lífis*	3.480	323	2.690	224
Ingunn Svala Leifsdóttir, stjórnarmaður Lífis*	1.925	186	0	0
Sandra Hlíf Ocares, varamaður í stjórn VÍS	2.019	195	0	0
Andri Gunnarsson, varamaður í stjórn VÍS	1.100	97	850	70
Herdís Dröfn Fjeldsted, fyrrv. stjórnarformaður VÍS *	1.892	161	7.770	640
Jostein Sörvoll, fyrrv. stjórnarm. VÍS og fyrrv. stjórnarform. Lífis *	1.750	149	6.450	535
Reynir F. Grétarsson, fyrrv. stjórnarmaður *	1.900	162	2.500	213
Helga Jónsdóttir, fyrrv. stjórnarmaður VÍS og Lífis *	1.120	95	5.190	423
Soffía Lárusdóttir, fyrrv. varamaður í stjórn VÍS	0	0	350	28
Benedikt Gíslason fyrrverandi stjórnarmaður VÍS *	0	0	2.580	217
Bjarni Brynjólfsson, fyrrverandi stjórnarmaður VÍS *	0	0	1.840	147
Guðmundur Þórðarson, fyrrverandi stjórnarmaður VÍS	0	0	1.400	112
Davíð Guðmundsson, fyrrverandi stjórnarmaður Lífis	0	0	660	53
Áslaug Rós Guðmundsdóttir, formaður endursk.nefndar VÍS og Lífis	1.883	182	0	0
Vignir Rafn Gíslason, fyrrv. formaður endursk.nefndar VÍS og Lífis	560	47	2.880	237
Helgi Bjarnason, forstjóri VÍS og Lífis	35.494	5.441	0	0
Jakob Ó. Sigurðsson, fyrrverandi forstjóri VÍS og Lífis	24.202	3.518	13.163	1.998
Fyrrverandi framkvæmdastjórar og forstöðum. fjárf. ***	133.237	17.073	119.474	14.009
Framkvæmdastjórar, mannauðsstjóri og forstöðumaður				
fjárfestinga voru 7 árið 2016 en 6 í lok árs 2017 **	76.051	11.136	48.708	5.909
Sigrún Ragna Ólafsdóttir, fyrrverandi forstjóri VÍS og Lífis****			40.771	5.903
	311.099	41.072	261.146	31.041

* Greiðslur fyrir nefndarstörf í endurskoðunar-, áhættu og starfskjaranefnd eru innifaldar. Stjórn og stjórnendur njóta engra annarra kjara en launa og þóknana.

** Auður Björk Guðmundsdóttir, Guðný Helga Herbertsdóttir, Ólafur Lúther Einarsson og Valgeir M. Baldursson framkvæmdastjórar. Anna Rós Ívarsdóttir mannauðsstjóri og Arnór Gunnarsson forstöðumaður fjárfestinga.

*** Agnar Óskarsson, Guðmar Guðmundsson, Friðrik Bragason og Þorvaldur Jacobsen fyrrverandi framkvæmdastjórar. Tryggvi Guðbrandsson fyrrverandi forstöðumaður fjárfestinga.

**** Í árslok 2016 var búið að gjaldfæra áætluð laun og launatengd gjöld fyrrverandi forstjóra, samtals 39 milljónir króna sem greiddar voru á árinu 2017.

9. Rekstrarkostnaður (frh.)

Búið er að gjaldfæra áætluð laun og launatengd gjöld vegna starfsloka fyrrum framkvæmdastjóra og forstöðumanns fjárfestinga. 54 milljónir króna eru ógreiddar í árslok 2017.

Eignarhlutir stjórnarmanna í félaginu voru í lok ársins þannig: Svanhildur Nanna Vigfúsdóttir 155.082.711 hlutir, Gestur Breiðfjörð Gestsson 45.136.943 hlutir. Helgi Bjarnason átti 448.430 hluti og 4 framkvæmdastjórar, mannauðsstjóri og forstöðumaður fjárfestinga áttu samtals 1.751.855 hluti. Félag tengt einum stjórnarmanni er með framvirkan samning um kaup á 90.000.000 hlutum með gjalddaga 8. júní 2018.

Með eignarhlutum stjórnar og stjórnenda teljast eignarhlutir maka og ófjárráða barna, auk eignarhluta sem eru í eigu félaga sem þeir og makar eiga meirihluta í.

10. Virðisrýrnun viðskiptakrafna

	2017	2016
Afskrifaðar tapaðar viðskiptakröfur	72.870	21.369
Niðurfærsla viðskiptakrafna, breyting	22.000	(50.000)
Virðisrýrnun viðskiptakrafna	94.870	(28.631)

11. Tekjuskattar

11.1 Reiknaðir tekjuskattar

Tekjuskattar eru reiknaðir og færðir í ársreikninginn.

Virt skatthlutfall:

	2017		2016	
	Fjárhæð	%	Fjárhæð	%
Hagnaður fyrir tekjuskatta	1.738.346		1.175.728	
Tekjuskattur samkvæmt gildandi skatthlutfalli	347.669	20,0%	235.146	20,0%
Sérstakur fjársýsluskattur	9.469	0,5%	0	0,0%
Gangvirðisbreytingar fjáreigna	99.041	5,7%	(219.251)	-18,6%
Hlutdeild í afkomu hlutdeildarfélags	(65.489)	-3,8%	0	0,0%
Bakfærð niðurfærsla skatteignar*	0	0,0%	(222.183)	-18,9%
Hlutdeild í afkomu óskattskyldra félaga	(10.582)	-0,6%	(77.403)	-6,6%
Aðrar breytingar	32.418	1,9%	7	0,0%
Tekjuskattar samkvæmt rekstrarreikningi	412.527	23,7%	(283.685)	-24,1%

*Skatteign vegna lúkningar á slitum á þrotabúum.

11.2 Frestaðir skattar

Skatteign (tekjuskattsskuldbinding) greinist þannig:

	2017	2016
Skatteign í byrjun árs	618.535	360.850
Tekjuskattar í rekstrarreikningi	(412.527)	283.685
Tekjuskattur í yfirliti um heildarafkomu	(70.857)	0
Áhrif samsköttunar fyrra árs	(42.728)	0
Skattar til greiðslu vegna ársins	9.469	42.728
Aðrir liðir	(10.581)	(68.728)
Skatteign í árslok	91.310	618.535
Helstu liðir skatteignar (tekjuskattsskuldbindingar) greinast þannig:	2017	2016
Rekstrarfjármunir og hugbúnaður	109.162	177.917
Viðskiptasambönd	(45.077)	(56.347)
Fjáreignir	(35.469)	(34.823)
Aðrir liðir	48.702	90.154
Yfirfæranlegt skattalegt tap.....	13.993	441.635
Skatteign í árslok	91.311	618.535

Skýringar

12. Hagnaður á hlut

Hagnaður á hvern hlut útstandandi hlutafjár er reiknaður miðað við eftirfarandi forsendur:

	2017	2016
Hagnaður ársins til hluthafa í móðurfélaginu	1.325.819	1.459.413
Vegið meðaltal útstandandi hluta	2.218.365	2.250.877
Hagnaður á útstandandi hlut	0,60	0,65

Þynntur hagnaður á hlut er sá sami og hagnaður á hlut þar sem ekki hafa verið gerðir neindir kaupréttasamningar né gefin út breytanleg skuldabréf.

13. Rekstrarfjármunir

	Fasteignir og lóðir	Tölvubúnaður, innréttingar og bifreiðar	Samtals
Kostnaðarverð			
Heildarverð 1.1. 2016	71.669	376.352	448.021
Eignfært á árinu	0	75.929	75.929
Selt og aflagt á árinu	0	(6.000)	(6.000)
Heildarverð 1.1. 2017	71.669	446.281	517.950
Eignfært á árinu	0	230.232	230.232
Selt og aflagt á árinu	0	(8.000)	(8.000)
Heildarverð 31.12. 2017	71.669	668.513	740.183
Afskriftir			
Afskrifað 1.1. 2016	43.718	238.040	281.758
Afskrift ársins	1.701	51.958	53.659
Afskrift færð út	0	(1.873)	(1.873)
Afskrifað 1.1. 2017	45.419	288.125	333.544
Afskrift ársins	1.701	76.261	77.962
Afskrift færð út	0	2.253	2.253
Afskrifað 31.12. 2017	47.120	366.639	413.759
Bókfært verð			
Bókfært verð í ársbyrjun 2016	27.951	138.312	166.263
Bókfært verð í ársbyrjun 2017	26.250	158.156	184.406
Bókfært verð í árslok 2017	24.549	301.874	326.423
Afskriftahlutföll	3%	10-33%	

Fasteignamat fasteigna í árslok 2017 nam 69 milljónum króna. Vátryggingaverðmæti fasteigna nam 197 milljónum króna.

Vátryggingaverðmæti rekstrarfjármuna nam 428 milljónum króna.

14. Óefnislegar eignir

	Viðskiptavild	Viðskipta- sambönd	Hugbúnaður	Samtals
Kostnaðarverð				
Heildarverð 1.1. 2016	474.599	563.467	1.570.046	2.608.113
Eignfært á árinu	0	0	6.793	6.793
Heildarverð 1.1. 2017	474.599	563.467	1.576.839	2.614.906
Eignfært á árinu	0	0	38.708	38.708
Heildarverð 31.12. 2017	474.599	563.467	1.615.547	2.653.614
Afskriftir				
Afskrifað 1.1. 2016	0	225.388	1.502.000	1.727.388
Afskrift ársins	0	56.347	21.199	77.546
Afskrifað 1.1. 2017	0	281.735	1.523.199	1.804.934
Afskrift ársins	0	56.347	34.236	90.582
Afskrifað 31.12. 2017	0	338.082	1.557.435	1.895.516
Bókfært verð				
Bókfært verð í ársbyrjun 2016	474.599	338.079	68.046	880.725
Bókfært verð í ársbyrjun 2017	474.599	281.732	53.640	809.972
Bókfært verð í árslok 2017	474.599	225.386	58.112	758.098
Afskriftahlutföll	0%	10%	10-33%	

Viðskiptavild samstæðunnar er vegna kaupa VÍS á Lífis árið 2012. Í árslok var gert árlegt virðispróf á viðskiptavildinni sem miðast við afvaxtað framtíðarsjóðstreymi. Niðurstaða prófsins var að ekki væri þörf á að færa niður bókfært verðmæti hennar.

Skýringar

15. Fjárfestingaverðbréf

Fjáreignir tilgreindar á gangvirði gegnum rekstur greinast þannig:	2017	2016
Eignarhlutar í öðrum félögum		
Skráð í innlendra kauphöll	6.268.010	7.996.255
Skráð í erlendum kauphöllum	0	119
Önnur félög	3.159.936	3.091.245
	9.427.946	11.087.619
Önnur verðbréf		
Ríkistryggð, verðtryggð	364.953	2.903.069
Ríkistryggð, óverðtryggð	5.467.603	1.465.295
Önnur skuldabréf	4.902.936	9.194.104
Skuldabréfasjóðir	2.391.392	1.829.796
Fagfjárfestingsjóðir	2.129.989	2.189.952
	15.256.873	17.582.216
Fjáreignir haldið til sölu		
Skráð ríkistryggð verðbréf	4.759.952	0
Fjáreignir á gangvirði samtals	29.444.770	28.669.835
Fjáreignir haldið til gjalddaga		
Skráð ríkistryggð verðbréf *	0	4.357.527
Skuldabréf og aðrar langtímakröfur		
Lán með veði í fasteignum	2.379.069	41.461
Eignarhlutur í hlutdeildarfélagi		
Kvika hf.	2.642.231	0
Fjárfestingaverðbréf	34.466.070	33.068.822
* Áætlað gangvirði fjáreigna haldið til gjalddaga	0	4.365.621

16. Fjárfestingar vegna líftrygginga með fjárfestingaráhættu líftryggingataka

Lífis hefur boðið líftryggingatökum söfnunarlíftryggingar sem samanstanda annars vegar af líftryggingu og hins vegar söfnun í verðbréfasjóði. Kostnaður vegna líftryggingarinnar fer lækandi eftir því sem söfnun eykst og fellur niður þegar söfnun verður hærri en líftryggingarfjárhæð. Í söfnunarlíftryggingu ber tryggingatakin fjárfestingaráhættuna.

17. Viðskiptakröfur

	2017	2016
Kröfur vegna innlendar starfsemi	5.032.943	4.519.520
Kröfur vegna erlendar starfsemi	1.145.677	1.186.953
Viðskiptakröfur	6.178.620	5.706.473
Breytingar á afskriftareikningi viðskiptakrafna		
Staða í upphafi árs	88.440	138.440
Virðisrýrnun viðskiptakrafna (bakkfærð)	94.870	(28.631)
Afskrifaðar tapaðar viðskiptakröfur	(72.870)	(21.369)
Staða í lok árs	110.440	88.440

18. Endurtrygginga eignir

	2017	2016
Hlutur endurtrygginga í iðgjaldaskuld	117.257	108.679
Hlutur endurtrygginga í tjónaskuld	287.818	1.764.334
Kröfur á endurtryggingendur	16.901	24.970
Endurtrygginga eignir	421.977	1.897.983

Skýringar

19. Aðrar kröfur

	2017	2016
Fyrirframgreiddir skattar	332.022	463.590
Geymslufé vegna erlendra viðskipta	1.272.028	927.443
Bundnar bankainnstæður vegna erlendra viðskipta	74.658	202.799
Áfallnar vaxtatekjur og fyrirframgreiddur kostnaður	58.558	147.137
Aðrar kröfur.....	1.737.267	1.740.968

20. Handbært fé

Handbært fé í árslok greinist þannig:

	2017	2016
Sjóður	173	861
Bankainnstæður í íslenskum krónum	903.526	1.057.977
Bankainnstæður í erlendra mynt	190.695	4.497
Handbært fé.....	1.094.394	1.063.335

21. Eigið fé

Hlutfé Vátryggingafélags Íslands hf. greinist með eftirfarandi hætti:

	2017		2016	
Hlutfé samkvæmt samþykktum félagsins	2.223.498	100,00%	2.296.437	100,00%
Eigin hlutir	(16.624)	-0,75%	(72.939)	-3,18%
Hlutfé samkvæmt ársreikningi	2.206.874	99,25%	2.223.498	96,82%

Eitt athvæði fylgir hverjum einnar krónu hlut í félaginu. Aðalfundur félagsins 2017 samþykkti að lækka nafnverð hlutafjár um 73 milljónir króna í 2.223 milljónir króna.

Samkvæmt lögum um hlutfélög skal félagið binda 25% af nafnverð hlutafjár í lögbundnum varasjóði, sem ekki má nota til að greiða hluthöfum arð. Yfirverði umfram 25% af nafnverð hlutafjár getur félagið ráðstafað.

Samkvæmt lögum um ársreikninga skal félagið binda óinnleystan hagnað af matsbreytingum á fjáreignum sem tilgreindar hafa verið á gangvirði gegnum rekstur og færa á sérstakan gangvirðisreikning meðal eigin fjár sem óheimilt er að úthluta sem arði.

Samkvæmt lögum um ársreikninga skal félagið binda hlutdeild í hagnaði dótturfélags og hlutdeildarfélags umfram móttækinn arð.

Óráðstafað eigið fé er uppsafnaður hagnaður og tap félagsins að frádregnum arðgreiðslum og framlögum í lögbundinn varasjóð. Greiða má óráðstafað eigið fé til hluthafa sem arð. Hins vegar takmarka gjaldþolsákvæði þær fjárhæðir sem félagið getur greitt sem arð.

22. Gjaldþol og gjaldþolskrafa

22.1 Gjaldþol

Gjaldþol

Gjaldþol samstæðunnar byggir á eigin fé hennar að frádregnum ófnislegum eignum, væntanlegum arðgreiðslum og endurkaupum á eigin hlutum að viðbættu víkjandi skuldabréfi.

Tillaga stjórnar að arðgreiðslu eru 1.322 milljónir króna.

	2017	2016
Eigið fé samkvæmt efnahagsreikningi	16.766.454	16.370.742
Ófnislegar eignir	(758.098)	(809.972)
Víkjandi skuldabréf	2.623.981	2.573.693
Eignahlutur í Kvik	(2.642.231)	0
Fyrirhuguð arðgreiðsla	(1.322.000)	(1.023.000)
Endurkaupaáætlun	(406.170)	0
Reiknað gjaldþol	14.261.937	17.111.463
Gjaldþolskrafa	10.066.967	9.950.562
Gjaldþolshlutfall	1,42	1,72

22.2 Gjaldþolskrafa

Gjaldþolskrafa félagsins er krafa um ákveðið fjármagn, eigið fé, til að mæta þeirri áhættu sem í félaginu er. Notast er við staðalreglu laga nr. 100/2016 þar sem reiknað er út frá öllum mælanlegum áhættum. Hvernig gjaldþolskrafan skiptist upp í undiráhættur má sjá í töflunum hér að neðan.

Fjölpættingaráhrif (e. diversification effect) koma til frádráttar þar sem ekki er talið að allar áhættur raungerist á sama tíma. Aðlögun vegna frestaðra skatta (e. adjustment for the loss-absorbing capacity of deferred taxes) kemur til frádráttar ef áhættur raungerast.

Gjaldþolskrafa	2017	2016
Grunngjaldþolskrafa (BSCR)	10.411.612	10.769.290
Rekstraráhætta	682.171	692.274
Aðlögun vegna frestaðra skatta	(1.026.816)	(1.511.002)
Gjaldþolskrafa samtals	10.066.967	9.950.563

Grunngjaldþolskrafa (BSCR)

Markaðsáhætta	5.689.957	6.579.468
Mótaðilaáhætta	1.553.796	1.709.330
Líftryggingaáhætta	358.150	357.427
Heilsutryggingaáhætta	1.614.145	1.491.443
Skaðatryggingaáhætta	5.792.005	5.253.510
Fjölpættingaráhrif	(4.596.442)	(4.621.889)
Grunngjaldþolskrafa samtals	10.411.612	10.769.290

Markaðsáhætta

Vaxtaáhætta	429.019	223.497
Hlutabréfaáhætta	4.956.088	5.433.195
Fasteignaáhætta	81.606	46.101
Vikáhætta	552.642	812.275
Gjaldmiðlaáhætta	218.674	236.777
Samþjöppunaráhætta	1.360.343	2.279.804
Fjölpættingaráhrif	(1.908.415)	(2.452.183)
Markaðsáhætta samtals	5.689.957	6.579.468

23. Víkjandi skuldabréf

Í lok febrúar 2016 gaf félagið út víkjandi skuldabréf að nafnverði 2.500 milljónir króna. Skuldabréfin tilheyra eiginfjárpætti 2 og teljast til gjaldþols félagsins. Þau bera fasta 5,25% verðtryggða vexti og eru til 30 ára með uppgreiðsluheimild og þrepahækkun á vöxtum upp í 6,25% 10 árum eftir útgáfu.

Víkjandi skuldabréf breyttust með eftirfarandi hætti frá ársbyrjun til ársloka:

	2017	2016
Staða 1. janúar	2.573.693	0
Andvirði útgáfu víkjandi skuldabréfs	0	2.470.000
Áfallnir vextir og verðbætur	184.979	171.043
Greiddir vextir	(134.691)	(67.350)
Staða 31. desember	2.623.981	2.573.693

24. Vátryggingaskuld

Vátryggingaskuld í árslok er ákvörðuð sem besta mat samkvæmt ákvæðum XIV. kafla laga um vátryggingastarfsemi nr. 100/2016. Vátryggingaskuld er samtala besta mats á fjárskuldbindingum vegna gerðra vátryggingasamninga auk áhættuálags. Vátryggingaskuld í árslok 2016 var ákvörðuð á sama hátt.

	2017	2016
Vátryggingaskuld (heild):		
Iðgjaldaskuld	7.139.130	6.354.875
Tjónaskuld	16.243.919	17.362.273
Áhættuálag	1.022.611	1.218.923
Vátryggingaskuld samtals	24.405.660	24.936.072
Hlutdeild endurtryggjenda:		
Iðgjaldaskuld	117.258	108.679
Tjónaskuld	287.818	1.764.334
Hlutdeild endurtryggjenda samtals	405.076	1.873.013
Vátryggingaskuld í eigin hlut:		
Iðgjaldaskuld	7.021.872	6.246.196
Tjónaskuld	15.956.101	15.597.939
Áhættuálag	1.022.611	1.218.923
Vátryggingaskuld í eigin hlut samtals	24.000.584	23.063.058

Iðgjaldaskuld er mat félagsins á skuldbindingum vegna þess tímabils sem eftir lifir af gerðum vátryggingasamningum á uppgjörstími.

Tjónaskuld er tryggingastærðfræðilegt mat félagsins á endanlegri tjónsfjárhæð óuppgjörðra tjónsatburða á uppgjörstími. Reiknað er væntanlegt fjárstreymi við uppgjör óuppgjörðra tjóna að viðbættum kostnaði við uppgjör tjóna, mati á verðlagsbreytingum á uppgjörstímabilinu og afvöxtun framtíðar fjárstreymis við uppgjör tjóna með vaxtaferlum útgefnum af eðfirlitsstjórnvöldum. Tjónaskuldin nær til tjónsatburða sem hafa verið tilkynntir féluginu og einnig vegna tjónsatburða sem hafa átt sér stað á uppgjörstími en hafa ekki verið tilkynntir féluginu eða tilkynntir með ófullnægjandi hætti.

Áhættuálag er mat á fjármagnskostnaði við að leggja til eigið fé til jafns við gjaldþolskröfu sem nauðsynleg er til að standa undir vátryggingaskuldbindingum á uppgjörstíma þeirra. Það kemur ekki til greiðslu nema félagið selji vátryggingastofn sinn eða hluta hans.

Þróun tjónaskuldar vegna fyrri ára á árinu 2017

	Heild	Hluti endur-tryggjenda	Í eigin hlut
Tjónaskuld frá fyrri ári	17.362.273	(1.764.333)	15.597.940
Greitt á árinu vegna tjóna fyrri ára	(8.423.214)	798.223	(7.624.991)
Ný tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára	(9.715.007)	272.359	(9.442.648)
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	745.754	0	745.754
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(30.194)	(693.751)	(723.945)

Matsþróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára var neikvæð á tímabilinu um 30 milljónir króna eða -0,2% af tjónaskuld í lok fyrri árs. Matsþróun tjónaskuldar í eigin hlut var neikvæð á tímabilinu um 724 milljónir króna eða -4,6% af eigin tjónaskuld í lok fyrri árs.

Tjón sem urðu á árinu 2017

	Heild	Hluti endur-tryggjenda	Í eigin hlut
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	6.691.262	(119.317)	6.571.945
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.528.839	(15.459)	6.513.380
Tjón sem urðu á árinu samtals	13.220.101	(134.776)	13.085.325

Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu er afvaxtað besta mat eins og ákvæði XIV. kafla laga um vátryggingastarfsemi nr. 100/2016 segir fyrir um.

24. Vátryggingaskuld (frh.)

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri 2017

Reiknaðar fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri	998.137
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	(745.754)
Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri vegna tjóna yfirstandandi árs	252.383

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri eru reiknaðar mánaðarlega. Þær eru reiknaðar sem vegin meðalávöxtunarkrafa hvers mánaðar samkvæmt vaxtaferlum eftirlitsaðila á eigin vátryggingaskuld. Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjóna fyrri ára eru reiknaðar sem vextir á greiðsluflæði tjóna fyrri ára að viðbættum ársvöxtum á meðalstöðu tjónaskuldar á árinu vegna tjóna fyrri ára.

Þróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára á árinu 2016

	Heild	Hluti endur- tryggingenda	Í eigin hlut
Tjónaskuld frá fyrri ári	16.375.168	(1.141.990)	15.233.178
Greitt á árinu vegna tjóna fyrri ára	(7.431.092)	116.983	(7.314.109)
Ný tjónaskuld vegna tjóna fyrri ára	(10.721.403)	1.510.039	(9.211.364)
Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjónaskuldar	946.058	0	946.058
Matsbreyting vegna tjóna fyrri ára	(831.269)	485.032	(346.237)

Matsþróun tjónaskuldar vegna tjóna fyrri ára var neikvæð á tímabilinu um 831 milljónir króna eða -5,1% af tjónaskuld í lok fyrri árs. Matsþróun tjónaskuldar í eigin hlut var neikvæð á tímabilinu um 346 milljónir króna eða -2,3% af tjónaskuld í lok fyrri árs.

Tjón sem urðu á árinu 2016

	Heild	Hluti endur- tryggingenda	Í eigin hlut
Greitt vegna tjóna sem urðu á árinu	6.447.627	(81.731)	6.365.839
Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu	6.640.869	(254.294)	6.386.575
Tjón sem urðu á árinu samtals	13.088.496	(336.025)	12.752.414

Tjónaskuld vegna tjóna sem urðu á árinu er afvaxtað besta mat eins og ákvæði XIV. kafla laga um vátryggingastarfsemi nr. 100/2016 segir fyrir um.

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri

Reiknaðar fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri	1.200.387
Fjárfestingatekjur notaðar á móti afvöxtun tjónaskuldar	(946.058)
Fjárfestingatekjur af vátryggingaskuld vegna tjóna yfirstandandi árs	254.329

Fjárfestingatekjur af vátryggingarekstri eru reiknaðar mánaðarlega. Þær eru reiknaðar sem vegin meðalávöxtunarkrafa hvers mánaðar samkvæmt vaxtaferlum eftirlitsaðila á eigin vátryggingaskuld. Fjárfestingatekjur á móti afvöxtun tjóna fyrri ára eru reiknaðar sem vextir á greiðsluflæði tjóna fyrri ára að viðbættum ársvöxtum á meðalstöðu tjónaskuldar á árinu vegna tjóna fyrri ára.

25. Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir

	2017	2016
Viðskiptaskuldir	470.199	457.080
Tekjuskattar til greiðslu	9.469	0
Skuldir vegna endurtryggingastarfsemi	66.983	75.280
Aðrar skuldir	731.414	677.627
Viðskiptaskuldir og aðrar skuldir	1.278.064	1.209.987

26. Fjármálagæringar

26.1 Flokkar fjármálagæringa

Fjáreignir samstæðunnar skiptast í eftirfarandi flokka fjármálagæringa:

31. desember 2017

Fjáreignir	Fjáreignir á gangvirði	Lán og kröfur	Fjáreignir haldið til gjalddaga	Samtals	Gangvirði
Hlutabréf og hlutabréfasjóðir	9.610.514			9.610.514	9.610.514
Skuldabréf og önnur verðbréf	19.834.256			19.834.256	19.834.256
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur		8.948.270		8.948.270	
Geymslufé og bundnar bankainnstæður		1.346.686		1.346.686	
Handbært fé		1.094.394		1.094.394	
Fjáreignir samtals	29.444.770	11.389.349	0	40.834.119	

31. desember 2016

Fjáreignir

Hlutabréf og hlutabréfasjóðir	11.423.180			11.423.180	11.423.180
Skuldabréf og önnur verðbréf	17.246.655		4.357.527	21.604.181	21.612.276
Viðskiptakröfur og aðrar kröfur		6.358.661		6.358.661	
Geymslufé og bundnar bankainnstæður		1.130.241		1.130.241	
Handbært fé		1.063.335		1.063.335	
Fjáreignir samtals	28.669.835	8.552.237	4.357.527	41.579.598	

Bókfært verð annarra fjáreigna en verðbréfa endurspeglar gangvirði þeirra.

26.2 Stigskipting gangvirðis

Taflan hér að neðan sýnir fjáreignir, færðar á gangvirði eða haldið til gjalddaga, flokkaða eftir verðmatsaðferð. Matsaðferðunum er skipt í þrjú stig sem endurspeglar mikilvægi þeirra forsendna sem lagðar eru til grundvallar við ákvörðun gangvirðis eignanna. Stigin eru eftirfarandi:

Stig 1: Gangvirðið byggir á skráðum verðum á virkum markaði fyrir samskonar eignir.

Stig 2: Gangvirðismatið byggir ekki á skráðum verðum á virkum markaði (stig 1) heldur á upplýsingum sem eru sannreynanlegar fyrir eignina, annað hvort beint (t.d. verð) eða óbeint (t.d. afleiddar af verðum). Í stig 2 eru færðar fjáreignir þar sem ekki er virkur markaður. Matið á eignunum ákvarðast af nýlegum viðskiptum ótengdra aðila eða kaupþilboðum frá ótengdum aðilum. Einnig er stuðst við gangvirði annarra sambærilegra fjáreigna.

Stig 3: Gangvirðismatið byggir á mikilvægum upplýsingum öðrum en markaðsupplýsingum. Við mat á fjáreignum sem falla undir stig 3 eru notuð gögn eins og verðmat frá rekstraradilum fjárfestinga- og fagfjárfestastjóða, söluréttur eða verðmat félagsins byggt á afkomu eða samanburði við sambærilegar fjáreignir.

Samstæða

31. desember 2017	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjáreignir á gangvirði	17.416.365	1.494.925	5.773.528	24.684.818
Fjáreignir haldið til sölu	1.877.043	2.882.909	0	4.759.952
Fjáreignir samtals	19.293.408	4.377.834	5.773.528	29.444.770

Samstæða

31. desember 2016	Stig 1	Stig 2	Stig 3	Samtals
Fjáreignir á gangvirði	22.836.979	342.312	5.490.544	28.669.835
Fjáreignir til gjalddaga á gangvirði	1.752.326	2.613.295	0	4.365.621
Fjáreignir samtals	24.589.305	2.955.607	5.490.544	33.035.456

Breytingar sem falla undir stig 3 á árinu eru eftirfarandi:

	2017	2016
Staða 1.1.	5.490.544	5.740.556
Keypt	1.353.865	1.543.352
Selt/afborganir	(1.434.911)	(2.703.592)
Vextir og matsbreyting	364.030	910.228
Staða 31.12.	5.773.528	5.490.544

27. Áhættustýring

27.1 Almennt um áhættustýringu

Lög nr. 100/2016 um váttryggingastarfsemi tóku gildi 1. október 2016. Þessi lög sem gengið hafa undir nafninu Solvency II, hafa verið í undirbúningi á Evrópska efnahagssvæðinu undanfarin ár. Þessi nýja löggjöf kallar meðal annars á breyttar aðferðir við útreikning á gjaldþolskröfu váttryggingafélaga. Útreikningur á gjaldþolskröfu er nú áhættumiðaður og tekur á öllum helstu áhættuþáttum váttryggingafélaga. Líkanið (staðalreglan) sem útreikningurinn byggir á leggur mat á þessa áhættuþætti með 99,5% vágildi (e. Value at Risk), sem þýðir í raun að 0,5% líkur eru á því að félögin geti ekki staðið við skuldbindingar sínar næstu 12 mánuði eða í eitt ár af hverjum 200 árum.

Gjaldþol samstæðunnar er eigið fé hennar leiðrétt fyrir þeim liðum sem ekki eru varanlega aðgengilegir fjármunir í starfsemi hennar, s.s. óefnislegar eignir og væntar arðgreiðslur, en að viðbættu víkjandi skuldabréfi.

Áhættustýring er eitt af lykilstarfssviðum váttryggingafélags samkvæmt lögum 100/2016 og sér áhættustýring VÍS um að framfylgja þeim ákvæðum sem snúa að áhættustýringu. Samstæðan hefur, í samræmi við lögin, sett sér stefnu um samhæfða áhættustýringu. Stefnan er samþykkt af stjórn og nær jafnt til móðurfélagsins VÍS og dótturfélags þess, Lífis. Í stefnunni er fjallað um skipulag og framkvæmd áhættustýringar, tilgreiningu áhættuþátta, skýrslu- og upplýsingagjöf og skyldur starfsmanna til að stuðla að framgangi stefnunnar. Þar kemur fram að samstæðan hefur skilgreint markaðsáhættu, váttryggingaáhættu og rekstraráhættu sem lykiláhættur í starfsemi hennar auk þess sem samþjöppunar- og mótaðilaáhætta eru veigamiklir áhættuþættir. Í skýringunum sem hér koma á eftir er greint frá þessum áhættum.

27.2 Eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA)

Samkvæmt lögum skulu váttryggingafélög framkvæma eigið áhættu- og gjaldþolsmat (ORSA) þar sem meta skal heildarfjármagnsþörf félagsins miðað við áhættusamsetningu, áhættuþol og viðskiptaáætlun þess. ORSA er í raun allir þeir ferlar og aðferðir sem nýtast til að auðkenna, greina, vakta, stýra og skýra frá þeirri áhættu sem váttryggingafélag er eða getur orðið útsett fyrir til bæði skemmri og lengri tíma og til að ákvarða það eigið fé sem nauðsynlegt er til að tryggja að félagið uppfylli gjaldþolskröfu sína á sérhverjum tíma, jafnvel þótt það verði fyrir verulegum áföllum. Samstæðan hefur í þessu sambandi sett sér stefnu um eigið áhættu- og gjaldþolsmat sem samþykkt hefur verið af stjórn hennar. Niðurstöður þessa ferlis veita stjórn og stjórnendum upplýsingar um áhættusnið og fjárhagsþörf samstæðunar miðað við gefnar forsendur. Stjórn og stjórnendur hafa niðurstöðurnar til hliðsjónar við allar stefnumarkandi ákvarðanir í samstæðunni, við gerð viðskipta- og rekstraráætlana, fjárstýringu og þróun nýrra vara.

Leggja þarf mat á hvort þær matsaðferðir sem notaðar eru við ORSA-matið og almennt eru notaðar af áhættunefndum félagsins skili tilætluðum árangri í samræmi við starfsreglur og hlutverk nefndanna. Innri endurskoðandi gerir reglubundnar kannanir á áhættustýringu félagsins og metur virkni hennar. Taka skal mið af breytingum á ytra umhverfi og innra skipulagi félagsins. Koma skal fram hvað má betur fara í áhættustýringu félagsins hverju sinni.

27.3 Markaðsáhætta

Markaðsáhætta er hættan á tapi eða ófyrirséðri breytingu á fjárhagsstöðu, sem stafar af sveiflum á markaðsvirði eigna, skuldbindinga og fjármálagerninga.

Stefnumótun um stýringu á markaðsáhættu fer fyrst og fremst fram við endurskoðun á stefnu um fjárfestingar og samsetningu eignaflokka í eignasafni. Við gerð þeirrar stefnu er tekið mið af áhættuvilja samstæðunnar, væntingum um ávöxtun eigna og sögulegri greiningu á ávöxtun. Horft er til núverandi eignasafns og þess umhverfis og þeirra takmarkana sem taka þarf mið af. Með markvissri stýringu á eignasafni er hægt að jafna sveiflur og lágmarka áhættu tengda breytingu á markaðsvirði eigna samstæðunnar.

Helstu þættir markaðsáhættu sem sérstaklega eru skoðaðir:

- Vaxtaáhætta.
- Hlutabréfaáhætta.
- Verðbólguáhætta.
- Gjaldmiðlaáhætta.

27.4 Vaxtaáhætta

Vaxtaáhætta er hættan á tapi vegna sveiflna í gangvirði fjármálagerna vegna breytinga á vöxtum (ávöxtunarkröfu). Líftími (e. duration) eignasafns er í flestum tilfellum ekki sá sami og líftími váttryggingaskuldar og því getur myndast vaxtaáhætta í rekstri samstæðunnar.

Næmigreining

Í töflunni hér að neðan er sýnt hver áhrif 50 og 100 punkta hækkunar vaxta á vaxtaberandi eignir hefði á afkomu og eigið fé á reikningsskiladegi. Næmigreiningin tekur til þeirra vaxtaberandi eigna sem bera breytilega vexti og miðast hún við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmigreiningin tekur tillit til skattaáhrifa og endurspeglar því þau áhrif á rekstrarreikning og eigið fé.

Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerna er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé. Jákvað fjárhæð merkir hækkun á hagnaði og eigin fé. Lækkun vaxta hefði haft sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2017		31.12.2016	
	50 pkt	100 pkt	50 pkt	100 pkt
Áhrif á afkomu og eigið fé	42.942	85.884	54.250	108.500

27.5 Hlutabréfaáhætta og önnur verðáhætta markaðsverðbréfa

Hlutabréfaáhætta er hættan á tapi vegna verðbreytinga á hlutabréfum.

Samstæðan fjárfestir í hlutabréfum, bæði til að hámarka ávöxtun og dreifa áhættu til að jafna sveiflur í eignasafni. Í fjárfestingarstefnu félagsins eru skilgreind mörk til að tryggja áhættudreifingu í hlutabréfasafni og lágmarka hlutabréfaáhættu. Hámark er sett á vægi hlutabréfa í eignasafni, hámarkshlut í skráðum og óskráðum innlendum hlutabréfum, hámark á hverja atvinnugrein, hámark í hlutabréfasjóðum sem hlutfall af hlutabréfacign og hámark á einn útgefanda.

Skráð og óskráð hlutabréf samstæðunnar eru færð á gangvirði og því hafa sveiflur á verði hlutabréfa talsverð áhrif á fjárfestingatekjur. Stjórnendur félagsins fylgjast stöðugt með þróun markaða til að geta brugðist við breytingum á hlutabréfaáhættu.

Samstæðan fjárfestir einnig í markaðsskuldabréfum til að dreifa áhættu og jafna sveiflur og tekur stefna samstæðunnar um fjárfestingar á því.

	31.12.2017	31.12.2016
Hlutabréf og hlutabréfasjóðir á gangvirði gegnum rekstrarreikning	9.610.514	11.423.180
Skuldabréf og önnur verðbréf á gangvirði gegnum rekstrarreikning	19.834.256	17.246.655

Áhrif af 5% og 10% hækkun á markaðsverði hlutabréfa og skuldabréfa á afkomu og eigið fé að teknu tilliti til 20% tekjuskatts eru sýnd hér að neðan. 5% og 10% lækkun á markaðsverði hefði sömu áhrif en í gagnstæða átt.

	31.12.2017		31.12.2016	
	5%	10%	5%	10%
Hlutabréf - áhrif á afkomu	480.526	961.051	571.159	1.142.318
Skuldabréf - áhrif á afkomu	793.370	1.586.740	689.866	1.379.732

27.6 Verðbólguháætta

Verðbólguháætta er hætta á tapi sem myndast vegna sveiflna í verðbólgu á verðtryggingarjöfnuð. Verðtryggingarjöfnuður er mismunur á milli verðtryggðra eigna og skulda. Stór hluti váttryggingaskuldar er í eðli sínu verðtryggður og hluti af eignum samstæðunnar er verðtryggður. Hætta er á að eignasafn samstæðunnar fylgi ekki verðlagsþróun með sama hætti og váttryggingaskuld.

Í stefnu um fjárfestingar eru sett mörk um lágmark verðtryggðra eigna. Stefnt er að því að fjárfesta í verðbréfum sem eru annað hvort verðtryggð eða hafa þá eiginleika að vaxa að raunvirði.

27.7 Gjaldmiðlaáhætta

Gjaldmiðlaáhætta er hætta á tapi sem verður vegna breytinga á gengi gjaldmiðla. Gjalddeyrisjöfnuður er mismunurinn á milli eigna og skulda eftir gjaldmiðlum. Hluti af verðbréfacign samstæðunnar og hluti af váttryggingaskuld hennar er í erlendum gjaldmiðlum. Þegar viðmið eru sett um vægi eigna eftir gjaldmiðlum í stefnu um fjárfestingar er tekið mið af gjaldmiðlaáhattu samstæðunnar.

Meirihluti eigna og skulda samstæðunnar er í íslenskum krónum en þó á hún nokkuð af erlendum fjáreignum. Hér á eftir eru tilgreindir þeir gjaldmiðlar sem mest áhrif hafa á rekstur samstæðunnar. Upplýsingar um gengi og útreikning á flökti taka tillit til meðalgengis Seðlabanka Íslands en árslokagengi er miðgengi Íslandsbanka.

Mynt	Árslokagengi		Meðalgengi		Ársflökt
	2017	2016	2017	2016	2017
USD	104,43	113,30	106,78	120,67	-7,8%
EUR	125,05	119,35	120,54	133,59	4,8%
GBP	141,03	139,16	137,45	163,80	1,3%
DKK	16,80	16,05	16,20	17,94	4,6%
NOK	12,70	13,15	12,93	14,37	-3,4%
SEK	12,71	12,49	12,52	14,13	1,7%
Gengisáhætta 31.12.2017			Eignir	Skuldir	Hrein staða
USD			889.015	808.812	80.203
EUR			580.134	313.907	266.227
GBP			1.384.131	518.662	865.469
DKK			50.399	0	50.399
NOK			37	0	37
SEK			7	0	7
Samtals			2.903.723	1.641.381	1.262.342
Gengisáhætta 31.12.2016			Eignir	Skuldir	Hrein staða
USD			943.100	1.061.144	(118.044)
EUR			545.412	328.743	216.669
GBP			1.255.200	439.177	816.023
DKK			19.279	0	19.279
NOK			39	0	39
SEK			7	0	7
Samtals			2.763.037	1.829.064	933.973

27.7 Gjaldmiðlaáhætta (frh.)

Næmigreining

Í töflunni hér á eftir er sýnt hver áhrif 5% og 10% hækkunar á gengi íslensku krónunnar gagnvart viðkomandi gjaldmiðlum hefði á afkomu og eigið fé miðað við stöðu eigna og skulda í viðkomandi gjaldmiðli á reikningsskiladegi. Í töflu hér á undan má sjá þær erlendu eignir og skuldir sem næmigreiningin tekur til, en þær eru að verulegum hluta erlend verðbréf. Næmigreiningin miðast við að allar aðrar breytur en þær sem eru hér til skoðunar séu fastar. Næmigreiningin tekur tillit til 20% tekjuskatts og endurspeglar þau áhrif sem koma fram í rekstrarreikningi og á eigið fé. Áhrif á afkomu og eigið fé eru þau sömu þar sem matsbreyting undirliggjandi fjármálagerninga í erlendri mynt er ekki í neinum tilvikum færð beint á eigið fé.

Áhrif á afkomu og eigið fé

	31.12.2017		31.12.2016	
	5%	10%	5%	10%
USD	3.208	6.416	(4.722)	(9.444)
EUR	10.649	21.298	8.667	17.334
GBP	34.619	69.238	32.641	65.282
DKK	2.016	4.032	771	1.542
NOK	1	3	2	3
SEK	0	1	0	1

Lækkun á gengi íslensku krónunnar gagnvart ofangreindum gjaldmiðlum hefði haft í för með sér hækkun á hagnaði og eigin fé.

27.8 Mótaðilaáhætta

Rekstur samstæðunnar byggir á tveimur stöðum, váttrygginga- og fjárfestingastarfsemi og er áhættu gagnvart mótaðila að finna í hvorri starfsemi fyrir sig.

Helstu þættir mótaðilaáhættu eru:

- Hættan á lækkun á styrkleikamati útgefenda skuldabréfa (e. spread risk).
- Hættan á að mótaðili geti ekki staðið við þær skuldbindingar sem samningar segja til um.

Helstu upptök mótaðilaáhættu eru:

- Frumtryggingar.
- Endurtryggingar.
- Lánveitingar.
- Skuldabréfakaup.
- Innlán í bönkum

Fylgst er reglulega með mótaðilaáhættu samstæðunnar.

Mótaðilaáhætta greinist þannig:

	31.12.2017	31.12.2016
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat A	3.791.229	0
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BBB +	2.529.451	3.452.219
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BBB	0	5.299.024
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB+	2.003.205	0
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB	66.228	916.144
Markaðsskuldabréf, lánshæfismat BB -	0	462.233
Fjáreignir haldið til sölu A	4.759.952	0
Fjáreignir haldið til gjalddaga BBB +	0	2.794.727
Fjáreignir haldið til gjalddaga BB	0	1.562.800
Önnur markaðsverðbréf	6.684.193	7.117.034
Veðlán og önnur útlán	2.379.069	41.461
Viðskiptakröfur	6.178.620	5.706.473
Kröfur á endurtryggiður	16.901	24.970
Aðrar kröfur	1.737.267	1.740.968
Handbært fé	1.094.394	1.063.335
	31.240.508	30.181.389

Hámarks mótaðilaáhætta samstæðunnar er sú bókfærða staða sem sundurliðuð er hér að ofan.

27.9 Lausafjárahætta

Lausafjárahætta er hættan á að samstæðan hafi ekki yfir nægum lausum fjármunum að ráða eða geti ekki selt eignir í tæka tíð til að mæta fjárhagslegum skuldbindingum sínum þegar við á.

Reglulega er fylgst með stöðu lausafjár, þróun sem orðið hefur og hvaða áhrif staða markaða og framtíðarhorfur hafa. Sérstök áhersla er lögð á að til sé laust fé til að mæta þeim hluta tjónaskuldar sem væntanlegur er til greiðslu hverju sinni sem og öðrum skuldum. Laust fé samstæðunnar dugar mjög vel til þess að standa straum af væntu fjárústreymi. Samstæðan hefur með stefnu sinni um lausafé sett sér stefnu um lágmarks handbært fé á hverjum tíma auk þess sem stóran hluta heildareignar hennar er hægt að innleysa tafarlaust.

Vænt sjóðflæði skulda greinist þannig:

	Innan eins árs	2019	2020 og síðar	Samtals
31.12.2017				
Tjónaskuld	7.993.039	4.157.298	4.093.582	16.243.919
Víkjandi skuldabréf	136.628	136.628	6.158.956	6.432.212
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	1.201.613	0	0	1.201.613
	Innan eins árs	2018	2019 og síðar	Samtals
31.12.2016				
Tjónaskuld	7.809.868	2.773.399	6.779.006	17.362.273
Víkjandi skuldabréf	131.250	131.250	6.145.000	6.407.500
Viðskiptaskuldir og aðrar skammtímaskuldir	1.134.707	0	0	1.134.707

27.10 Vátryggingaáhætta

Vátryggingaáhætta er hættan á tapi eða ófyrirséðri hækkun á vátryggingaskuldbindingum vegna ófullnægjandi verðlagningar eða mats á vátryggingaskuld.

Helstu þættir vátryggingaáhattu eru:

- Samningaáhætta.
- Sala- og áhættumat.
- Vörustjórnun.
- Vörubrúun og nýjar vörur.
- Vátryggingaskuld.
- Afgreiðsla og uppgjör tjóna.
- Endurtryggingavernd.

Flokkar vátrygginga - Iðgjöld ársins

	2017		2016	
Eignatryggingar	4.394.773	21,4%	4.034.572	22,0%
Sjó- og farmtryggingar	573.898	2,8%	477.657	2,6%
Lögboðnar ökutækjetryggingar	6.914.743	33,7%	5.969.053	32,6%
Aðrar ökutækjetryggingar	3.094.930	15,1%	2.564.143	14,0%
Ábyrgðartryggingar	1.147.186	5,6%	987.161	5,4%
Slysa- og sjúkratryggingar	2.283.028	11,1%	2.062.436	11,3%
Líf- og heilsutryggingar	1.196.197	5,8%	1.084.748	5,9%
Endurtryggingar	922.848	4,4%	1.139.264	6,2%
	20.527.603	100,0%	18.319.034	100,0%

Innlend og erlend starfsemi - Iðgjöld ársins

Innlend starfsemi	19.604.755	95,5%	17.179.770	93,8%
Erlend starfsemi	922.848	4,5%	1.139.264	6,2%
	20.527.603	100,0%	18.319.033	100,0%

Samningaáhætta er sú hættan tengd gerð vátryggingasamninga sem felst fyrst og fremst í röngum eða óskýrum upplýsingum á vátryggingaskirteinum eða á öðru formi sem lagalega telst sambærilegt. Áhættan tengist einnig því að gildissvið skilmála sé óskýrt. Áhætta tengd endurtryggingasamningum felst í að ekki sé til staðar vernd við tjóni.

Áhættur tengdar sölu, endurnýjun og áhættumati felast í því að sú vátryggingavernd sem samstæðan selur sé undirverðlögð eða áhættumat sé ófullnægjandi. Hér undir fellur einnig áhætta vegna mistaka starfsmanna, vátryggingaráðgjafa, sölumanna og vátryggingamiðlara. Sama á við um meðferð persónuupplýsinga og samkeppnislög.

Áhættan tengd vörustjórnun felst í því að ekki sé nægjanlegt eftirlit með þróun og afkomu einstakra vátryggingagreina samstæðunnar og að ekki sé gripið inn í með iðgjaldabreytingum eða öðrum ráðstöfunum.

27.10 Vátryggingaáhætta (frh.)

Áhætta tengd vörupróun og nýrri vöru felst í því að ekki er unnin tilskilin undirbúningsvinna, með þeim afleiðingum að áætlanir standast ekki og taprekstur verður.

Áhætta tengd vátryggingaskuld felst í því að skuldbindingar samstæðunnar vegna vátryggingasamninga séu vanmetnar, hvort sem um er að ræða iðgjalda- eða tjónaskuld. Iðgjaldaskuldin er áætluð skuldbinding vegna gildandi vátryggingasamninga fram að næstu endurnýjun þeirra. Tjónaskuldin er áætluð skuldbinding vegna orðinna óuppgærðra tjóna bæði þeirra sem samstæðunni hefur verið tilkynnt um og einnig þeirra tjóna sem orðið hafa en ekki hefur enn verið tilkynnt um. Við mat á vátryggingaskuld samstæðunnar eru aðferðir Solvency II notaðar.

Næmigreining

Taflan sýnir hvaða áhrif 1% breyting á tjónsfjárhæðum, tjónaskuld og iðgjöldum hafa á afkomu og eigið fé samstæðunnar.

	2017	2016
Tjónsfjárhæðir	116.441	112.358
Tjónaskuld	127.649	124.784
Iðgjöld miðað við óbreytt tjóna- og kostnaðarlutföll	18.323	10.322

Helstu áhættuþættir sem felast í afgreiðslu og uppgjöri tjóna eru mistök, rangar ákvarðanir eða misferli starfsmanna. Einnig felst áhætta í að tjónþoli greini rangt frá eða ýki afleiðingar tjóns, þ.e. vátryggingasvik. Hér fellur einnig undir umsýsla viðkvæmra persónuupplýsinga og að verktakar á vegum samstæðunnar fari út fyrir verksvið sitt.

Áhætta tengd endurtryggingavernd er m.a. sú að endurtryggjandi standi ekki við skuldbindingar sínar, fjárhæð endurtryggingaverndar sé ekki nægjanleg, misræmi sé á milli frumtrygginga- og endurtryggingaverndar og mismunandi túlkun á milli frumtryggjanda og endurtryggjenda á endurtryggingarsamningi. Í stefnu samstæðunar er kveðið á um að endurtryggjendur skuli hafa öryggismat frá alþjóðlegu matsfyrirtæki og sett eru mörk á hve mikla áhættu samstæðan endurtryggir hjá hverjum endurtryggjanda. Kröfur um öryggismat endurtryggjenda fara eftir áætluðum uppgjörstíma tjóna í viðkomandi samningi, en fjöldi endurtryggjenda á samningi og hámark áhættu hjá einum endurtryggjanda tekur auk þess mið af öryggismati þeirra. Eftirfarandi tafla sýnir hlutfalllega skiptingu iðgjalda til endurtryggjenda eftir öryggismati þeirra árið 2017 og áætlaða skiptingu 2018.

	2018	2017
AA+	4,9%	4,9%
AA-	78,7%	80,5%
A+	10,8%	9,3%
A	1,0%	0,8%
A-	4,6%	4,5%
	<u>100,0%</u>	<u>100,0%</u>

27.11 Rekstraráhætta

Rekstraráhætta er öll áhætta sem bundin er við almennan rekstur samstæðunnar og er skilgreind sem hætta á beinu og óbeinu tapi í tengslum við innri starfsemi félagsins s.s. starfsfólk, skipulag, samningsgerð og skjölun, verkferla, tækni, ytri þætti, s.s. lagalegrar áhættu og viðskiptasambanda. Stefna félagsins er að draga úr rekstraráhættu að teknu tilliti til kostnaðar við fyrirbyggjandi aðgerðir.

Helstu þættir rekstraráhættu eru:

- Skipulag.
- Skjölun og samningsgerð.
- Upplýsingatækni.
- Starfsfólk.
- Ytri atburðir.

27.12 Innri stjórnun og eftirlit

Stefna félagsins er að vera með vel skipulagða og áreiðanlega innri stjórnun og eftirlit sem er órjúfanlegur hluti samhæfðrar áhættustýringar. Innri stjórnun og eftirlit er ferli sem mótað er af stjórn félagsins, stjórnendum þess og starfsmönnum og er ætlað að veita hæfilega vissu um að félagið nái markmiðum sínum um:

- Árangur og skilvirkni í starfseminni (rekstrartengd markmið).
- Að upplýsingar séu áreiðanlegar (markmið um réttar upplýsingar).
- Að lögum og reglum sé fylgt í hvívetna (markmið um reglufylgni).

Innri stjórnun og eftirlit félagsins greinist í fimm meginþætti sem eiga að stuðla að því að félagið nái framangreindum markmiðum sínum:

- Eftirlitsumhverfi.
- Áhættumat.
- Eftirlitsaðgerðir.
- Upplýsingar og samskipti.
- Stjórnendaftirlit.

Stefnan styðst við líkan COSO (Committee of Sponsoring Organisations of the Treadway Commission) um innri stjórnun og eftirlit (Internal Control – Integrated Framework) sem kom út í maí 2013.

Innri stjórnun og eftirlit birtist m.a. í verklagsreglum félagsins, starfsháttum, siðareglum og mannauðsstefnu. Hún er eðlilegur hluti af starfsemi félagsins og er samtvinnuð rekstri þess. Innri stjórnun og eftirlit er þó háð mannlegum takmörkunum eins og mistökum og ásetningi þess efnis að sniðganga reglur félagsins og öðru sem er ófyrirsjáanlegt.

27.13 Samsett hlutfall og rekstrarhlutfall

Samsett hlutfall sýnir samanlagðan tjónakostnað, rekstrarkostnað og endurtryggingakostnað sem hlutfall af iðgjöldum ársins. Rekstrarhlutfall reiknast eins og samsett hlutfall að öðru leyti en því að í nefnara bætast fjárfestingartekjur og aðrar tekjur af váttryggingarekstri við iðgjöld ársins. Tjónakostnaður, rekstrarkostnaður og endurtryggingakostnaður reiknast sem hlutföll af iðgjöldum ársins.

Hlutföll vegna 2013 eru reiknuð samkvæmt eldri löggjöf.

Eftirfarandi tafla sýnir samsett hlutfall, rekstrarhlutfall og aðrar helstu lykiltölur váttryggingarekstrar síðastliðin fimm ár.

	2017	2016	2015	2014	2013
Eigið tjónahlutfall	73,4%	79,6%	79,4%	82,4%	75,5%
Tjónahlutfall	68,2%	81,1%	76,7%	80,4%	78,7%
Rekstrarkostnaðarhlutfall	21,1%	21,4%	21,5%	21,4%	21,4%
Endurtryggingakostnaðarhlutfall	6,0%	-0,9%	3,3%	2,7%	-2,3%
Samsett hlutfall	95,3%	101,7%	101,5%	104,5%	97,8%
Fjárfestingatekna hlutfall	4,9%	6,6%	6,9%	6,4%	7,3%
Hlutfall annarra tekna af váttryggingarekstri	0,7%	0,9%	1,0%	1,0%	1,0%
Rekstrarhlutfall	90,3%	94,6%	94,1%	97,3%	90,3%

28. Tengdir aðilar

Tengdir aðilar eru þeir aðilar, eða félög í þeirra eigu, sem hafa umtalsverð áhrif á samstæðuna, beint eða óbeint. Tengdir aðilar eru stórir hluthafar, stjórnarmenn og nefndarmenn undirnefnda stjórnar, lykilstarfsmenn og fjölskyldur þeirra, sem og aðilar sem er stjórnað af eða eru verulega háðir samstæðunni. Viðskipti við tengda aðila hafa verið gerð á sambærilegum grundvelli og viðskipti við ótengda aðila. Gerð er grein fyrir launum og hlunnindum stjórnenda í skýringu 9.

Viðskipti við tengda aðila og stöður í efnahagsreikningi greinast þannig:

2017	Tekjur	Gjöld	Eignir	Skuldir
Tengd félög	0	2.820	0	0
Stjórn og lykilstarfsmenn	19.156	24.402	17.343	563
	19.156	27.222	17.343	563
2016				
Stjórn og lykilstarfsmenn	6.443	13.016	10.758	1.508
	6.443	13.016	10.758	1.508

29. Ábyrgðir og önnur mál

Samstæðan hefur gert húsaleigusamninga á ýmsum stöðum á landinu. Greiðslubyrði samstæðunnar vegna húsaleigusamninga eru í árslok 2017 13 milljónir króna á mánuði og heildar skuldbindingin er 1.260 milljónir króna. Samningar þessir eru tímabundnir leigusamningar og gilda til 2019 - 2027.

Samkvæmt samningum þessum eru leigugreiðslur næsta árs 159 milljónir króna og á árunum 2019-2021 eru þær 149 milljónir króna á ári.

Greidd leiga vegna þessara samninga á árinu 2017 var 166 milljónir króna og á árinu 2016 var hún 202 milljónir króna.

30. Atburðir eftir lok reikningskiladags

18. febrúar 2018 tilkynnti félagið að stjórn þess hafi tekið ákvörðun um að hætta framkvæmd á yfirstandandi endurkaupaáætlun. Þá hafði félagið keypt 38% af þeim eigin hlutum sem áætlunin gaf heimild til. Við útreikning á gjaldþoli í árslok 2017 er gert ráð fyrir að útistandandi heimild til endurkaupa verði að fullu nýtt og því dregið frá gjaldþoli félagsins. Nú þegar þessi ákvörðun hefur verið tekin er ljóst að vænt gjaldþol félagsins og þar með gjaldþolshlutfall er hærri en fram kemur í skýringu 22 um gjaldþol í ársreikningi félagsins. Mat félagsins er að þessi ákvörðun hafi þau áhrif að gjaldþolshlutfall félagsins sé 4 punktum (0,04) hærri en gefið er upp í skýringunni.

31. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir:

Reikningsskilaaðferðum sem er lýst hér á eftir hefur verið beitt með samræmdum hætti fyrir öll tímabil sem koma fram í ársreikningnum af öllum félögum í samstæðunni. Samstæðan hefur tekið upp alla alþjóðlega reikningsskilastaðla, breytingar á þeim og túlkanir sem gilda fyrir reikningsskilatímabil sem hófust 1. janúar 2017, Evrópusambandið hefur staðfest og eiga við um starfsemi hennar. Samstæðan hefur ekki tekið upp staðla, breytingar á stöðlum eða túlkanir sem taka gildi fyrir reikningsskilatímabil sem hefjast eftir 1. janúar 2017, en heimilt er að taka upp fyrir.

Nýir staðlar, túlkanir og breytingar á stöðlum

Alþjóða reikningsskilaráðið hefur gefið út nokkra nýja staðla og túlkanir auk þess að gera breytingar á áður útgefnum stöðlum. Eftirfarandi er umfjöllun um þá staðla, túlkanir og breytingar sem máli skipta fyrir félagið.

Breytingar sem gilda fyrir árið 2017

Samkvæmt staðli IAS 7 um sjóðstreymisýfirlit skal frá og með árinu 2017 veita upplýsingar sem gera fjárfestum og öðrum notendum reikningsskilanna kleift að skilja betur en áður breytingar á skuldum í efnahagsreikningi frá upphafi til loka árs að svo miklu leyti sem rekja má breytingarnar til fjármögnunarhreyfinga í sjóðstreymisýfirliti. Í skýringu 23 er að finna upplýsingar um breytingar á skuldum frá upphafi til loka árs vegna fjármögnunarhreyfinga.

Staðlar sem taka gildi síðar

IFRS 9 *Fjármálalagningar* gildir frá og með árinu 2018 og leysir af hólmi núgildandi staðal IAS 39 *Fjármálalagningar: Færsla og mat* auk þess að leiða til breytinga á öðrum stöðlum, einkum IFRS 7 *Fjármálalagningar: Upplýsingagjöf*. Samkvæmt IFRS 9 mun flokkun fjáreigna og reikningshaldsleg meðhöndlun þeirra einkum ráðast af viðskiptalíkani, en eðli fjármálalagninganna skiptir einnig máli. Staðallinn mun hafa óveruleg áhrif á reikningsskil félagsins. Langstærsti hluti fjáreigna þess í árslok eða 72,1% er metinn á gangvirði gegnum rekstrarreikning og mun svo verða áfram. Viðskiptakröfur og fjáreignir haldið til gjalddaga verða áfram færðar á afskrifuðu kostnaðarverði. Þar sem virðisrýmnunarlíkan IFRS 9, sem byggir á væntu tapi, er frábrugðið virðisrýmnunarlíkanu IAS 39, sem byggir á áorðnu tapi, kann færsla virðisrýmnunar af þessum fjáreignum að taka breytingum. Stjórnendur telja þó að áhrifin muni verða óveruleg.

IFRS 15 *Tekjur af samningum við viðskiptavin* gildir frá og með árinu 2018. Staðallinn hefur að geyma mun ýtarlegri reglur og leiðsögn um færslu tekna af seldum vörum og þjónustu en þeir staðlar og túlkanir sem staðallinn leysir af hólmi. Samkvæmt staðlinum skal skrá tekjur þegar félag uppfyllir skyldur sínar með yfirfærslu þeirrar vöru og þjónustu sem það á að afhenda, þ.e. þegar yfirráð færist til viðskiptavinarins. Samkvæmt eldri reglum miðaðist tekjuskráning fremur við yfirfærslu áhættu og ávinnings. Þær tekjur félagsins sem falla undir gildissvið staðalsins eru óverulegar sem hlutfall af heildartekjum þess og telja stjórnendur félagsins að áhrifin muni verða óveruleg.

IFRS 16 *Leigusamningar* gildir frá og með árinu 2019. Samkvæmt staðlinum skulu allir leigusamningar færðir í efnahagsreikning leigutaka, en heimilt er að undanskilja samninga til eins árs eða skemmri tíma eða ef fjárhæð samninga eru óverulegar. Núvirtar greiðsluskuldbindingar vegna samninga sem nú flokkast sem rekstrarleigusamningar verða þá færðar til skuldar, en móti verður nýtingarréttur færður til eignar. Nýtingarrétturinn verður afskrifaður og vaxtagjöld færð af leiguskuldinni. Félagið er leigutaki að húsnæði. Leigusamningarnir flokkast sem rekstrarleigusamningar samkvæmt núgildandi reglum. Endanleg áhrif IFRS 16 á núverandi leigusamninga hafa ekki verið metin til fulls en talið er að leiguskuld og nýtingarréttur sem færð verða í efnahagsreikningi í upphafi árs 2019 muni verða um 786 milljónir króna.

IFRS 17 *Vátryggingasamningar* var gefinn út 18. maí 2017. Staðallinn mun gilda frá og með árinu 2021 ef hann verður samþykktur af Evrópusambandinu. Þar sem skammur tími er liðinn frá því staðallinn var gefinn út er enn ekki ljóst hversu mikil áhrif hann mun hafa á reikningsskil félagsins því möguleg áhrif hafa ekki verið metin til fulls.

31. Mikilvægar reikningsskilaaðferðir: (frh.)

Til að auka upplýsingagildi ársreikningsins eru skýringar við hann birtar á grundvelli þess hversu viðeigandi og mikilvægar þær eru fyrir lesendur hans. Því eru upplýsingar sem hvorki eru metnar mikilvægar né viðeigandi fyrir notendur ársreikningsins ekki birtar í skýringum.

31.1 Samstæða

Ársreikningur samstæðunnar innifelur ársreikning móðurfélagsins og dótturfélags þess. Dótturfélög eru þau félög þar sem samstæðan fer með yfirræð. Samstæðan fer með yfirræð þegar hún ber áhættu eða hefur ávinning af breytilegri arðsemi af hlutdeild sinni í félagi og getur haft áhrif á arðsemina vegna yfirræða sinna. Reikningsskil dótturfélaga eru innifalín í samstæðureikningnum frá því að yfirræð nást og þar til þeim lýkur.

Rekstrarniðurstaða keyþra eða seldra dótturfélaga á árinu er meðtalin í samstæðurekstrarreikningi frá og með yfirtökudegi eða fram að söludegi eftir því sem við á.

Í samstæðureikningnum eru birtar tekjur, gjöld, eignir og skuldir samstæðunnar út á við og því er viðskiptum innan hennar eytt út við gerð reikningsskilanna. Ef við á eru gerðar leiðréttingar á reikningsskilum dótturfélaga til samræmis við reikningsskilaaðferðir samstæðunnar.

Þegar eignarhald móðurfélags á dótturfélagi er minna en 100% er færð hlutdeild minnihluta í eigin fé og rekstrarafkomu. Þar sem hlutdeild minnihluta nemur óverulegum fjárhæðum er hún ekki sýnd sérstaklega í ársreikningnum.

31.2 Hlutdeildarfélag

Hlutdeildarfélag

Hlutdeildarfélag eru þau félög þar sem félagið hefur veruleg áhrif á fjárhags- og rekstrarstefnu, en ekki yfirræð. Veruleg áhrif eru alla jafna til staðar þegar félagið ræður yfir 20% til 50% atkvæðaréttar, að meðtöldum hugsanlegum nýtanlegum atkvæðarétti, ef einhver er. Eignarhlutir í hlutdeildarfélagum eru færðir samkvæmt hlutdeildaraðferð.

Hlutdeildaraðferð

Hlutdeildaraðferð er reikningsskilaaðferð þar sem fjárfesting í hlutdeildarfélagum er upphaflega færð á kostnaðarverði og fjárhæðin síðan leiðrétt vegna breytingar á hlut félagsins í hreinum eignum hlutdeildarfélaga, eftir kaup. Hlutur félagsins í hagnaði eða tapi hlutdeildarfélaga er innifalinn í hagnaði eða tapi félagsins. Verði hlutdeild félagsins í tapi hlutdeildarfélags meiri en bókfært verð viðkomandi félags er bókfærð verðið fært í núll og færslu frekara taps hætt nema félagið hafi gengist í ábyrgðir fyrir hlutdeildarfélagið eða fjármagnað það. Ef hagnaður verður á rekstri hlutdeildarfélagsins á síðari tímabilum er ekki færð hlutdeild í hagnaði þess fyrr en hlutdeild í tapi sem ekki var fært hefur verið jöfnuð.

31.3 Viðskiptavild

Viðskiptavild sem myndast við sameiningar er færð til eignar þann dag sem félagið nær yfirræðum í keyptu félagi. Viðskiptavild er mismunur á kaupverði dótturfélags og hlutdeild í hreinni eign þess eftir að eignir og skuldir hafa verið metnar til gangvirkis á yfirtökudegi. Viðskiptavild er ekki afskrifuð heldur metin árlega með tilliti til virðisrýrnunar eða oftast ef vísbendingar eru um virðisrýrnun. Við framkvæmd virðisprófs er viðskiptavildinni skipt niður á fjárskapandi einingar. Þær fjárskapandi einingar sem viðskiptavildinni hefur verið úthlutað á eru prófaðar með tilliti til virðisrýrnunar og ef bókfært verð er hærri en virði þeirra hefur virðisrýrnun átt sér stað. Hafi virðisrýrnun átt sér stað er viðskiptavild fyrst færð niður og síðan aðrar eignir sem tilheyra viðkomandi einingu. Óheimilt er að bakfæra áður færða virðisrýrnun viðskiptavildar á síðari tímabilum.

31.4 Viðskiptasambönd

Viðskiptasambönd sem urðu til við yfirtöku á rekstri, eru afskrifuð á áætluðum nýtingartíma, 10 árum.

31.5 Tekjur

Tekjur eru færðar á gangvirði móttækinnar að innheimtanlegrar greiðslu að frádregnum afsláttum..

Iðgjöld

Tekjufærð iðgjöld í rekstrarreikningi eru þau iðgjöld sem falla til á rekstrarárinu að viðbættum yfirfærðum iðgjöldum frá fyrra ári en að frádregnum iðgjöldum til næsta árs sem færast sem iðgjaldaskuld. Iðgjaldaskuld í efnahagsreikningi er sá hluti iðgjalda vegna tekinnar váttryggingaáðættu sem ekki er útrunninn.

Arður og vaxtatekjur

Arður af fjárfestingum er tekjufærður á þeim degi sem arðsréttur hefur stofnast.

Vaxtatekjur eru færðar þegar líklegt þykir að samstæðan muni hafa hagrænan ávinning af þeim og unnt er að meta fjárhæð teknanna með áreiðanlegum hætti. Vaxtatekjur eru færðar eftir því sem þær falla til miðað við virka vexti. Virkir vextir eru sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjáreignarinnar þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar.

31.6 Gjöld af váttryggingastarfsemi

Gjaldfærð tjón í rekstrarreikningi eru tjón sem urðu á árinu ásamt endurmati tjóna vegna fyrri ára. Tjónaskuld í efnahagsreikningi er heildarfjárhæð tilkynnta óuppgerðra tjóna auk tryggingafræðilegrar áætlunar fyrir orðnum en ótilkynntum tjónum.

31.7 Váttryggingasamningar

Félagið gefur út samninga sem flytja bæði váttryggingalega og fjármáalega áhættu frá viðskiptavinum til þess.

Skilgreining váttryggingasamninga

Með váttryggingasamningi tekur váttryggjandinn að sér að bæta váttryggðum fjárhagslegar afleiðingar váttryggingaáðættur sem kveðið er á um í váttryggingaskilmálum.

Váttryggingaáðætturinn er óviss, ekki er vitað hvort hann verður eða hvenær og oftast er ekki vitað hverjar fjárhagslegar afleiðingar hans verða ef til hans kemur.

Flokkun váttrygginga

Váttryggingasamningar sem teljast til skaðatrygginga eru á sviði ábyrgðartrygginga, slysatrygginga og eignatrygginga, þar með talið sjó- og farmtryggingar.

Ábyrgðartryggingar vernda viðskiptavini félagsins gegn þeirri áhættu að valda þriðja aðila fjárhagslegu tjóni eða afleiddu tjóni vegna lögmætrar starfsemi.

Slysatryggingar bæta váttryggðum eigin skaða í samræmi við skilmála.

Eignatryggingar greiða bætur til viðskiptavina samstæðunnar vegna tjóns eða taps á eignum. Viðskiptavinir í atvinnurekstri geta einnig átt kröfu um bætur vegna tapaðs hagnaðar verði hinar tryggðu eignir fyrir tjóni, þannig að atvinnureksturinn dragist saman eða falli niður tímabundið.

Líftryggingar taka til mannlegs lífs, til dæmis dauða og þess að lifa út váttryggingatímamann. Iðgjöld teljast til tekna á því tímabili sem váttryggingasamningurinn gildir og bætur eru gjaldfærðar á því tímabili sem tjónið verður.

Fjárfestingar með fjárfestingaráðættu líftryggingataka

Fjárfestingar með fjárfestingaráðættu líftryggingataka eru fjáreignir í eigu félagsins sem váttryggingatakar í söfnunarlíftryggingum hafa valið og bera fjárfestingaráðættu af samkvæmt skilmálum söfnunarlíftrygginga. Líftryggingaskuld með fjárfestingaráðættu líftryggingataka er skuldbinding félagsins gagnvart váttryggingatökunum að sömu fjárhæð.

Váttryggingaskuld

Samstæðan metur í lok reikningsárs hvort tilfærð váttryggingaskuld sé nægjanleg til þess að standa við áætlaðar skuldbindingar samstæðunnar vegna gerðra váttryggingasamninga með því að meta framtíðar fjárfleði váttryggingaskuldar. Allar breytingar á váttryggingaskuldinni koma fram í rekstrarreikningi. Við gerð matsins er tekið tillit til áætlana vegna allra samningsbundinna sjóðshreyfinga vegna tjóna og tjónakostnaðar.

Endurtryggingasamningar

Endurtryggingasamningar eru gerðir í þeim tilgangi að draga úr áhættu samstæðunnar. Endurtryggingasamningar eru ýmist hlutfallslegir eða bera alla áhættu fari tjónsatburður umfram fyrirfram umsamda tjónsfjárhæð.

Kröfur á endurtryggiendur vegna iðgjalda og tjóna eru færðar sem endurtryggingaæignir. Þar er um að ræða kröfur vegna hlutdeildar þeirra í tjónum samkvæmt endurtryggðum váttryggingasamningum og hlutdeild í iðgjaldaskuld. Skuldbindingar vegna endurtrygginga eru hlutdeild þeirra í iðgjöldum vegna endurtryggingasamninga sem gjaldfærð er í rekstrarreikningi við endurnýjun endurtryggingasamninga.

31.8 Erlendir gjaldmiðlar

Gengismunur er færður í rekstrarreikning á því tímabili sem hann fellur til.

31.9 Fjármagnskostnaður

Fjármagnskostnaður er gjaldfærður á því tímabili sem hann fellur til.

31.10 Tekjuskattar

Gjaldfærðir tekjuskattar samanstanda af tekjusköttum til greiðslu og frestuðum tekjusköttum.

Tekjuskattar til greiðslu

Tekjuskattar til greiðslu eru tekjuskattar sem áætlað er að komi til greiðslu á næsta ári vegna skattskylds hagnaðar ársins auk leiðréttinga á tekjusköttum til greiðslu vegna fyrri ára. Skattskyldur hagnaður er að jafnaði annar en reikningshaldslegur hagnaður. Reiknaðir tekjuskattar miðast við gildandi skatthlutföll á reikningsskiladegi.

Frestaðir tekjuskattar

Frestaðir tekjuskattar stafa af tímabundnum mismun efnahagsliða í skattuppgjöri annars vegar og ársreikningi hins vegar þar sem tekjuskattstofn samstæðunnar er miðaður við aðrar forsendur en reikningsskil hennar. Frestaðir tekjuskattar eru ekki færðir vegna viðskiptavildar sem ekki er skattalega frádráttarbær. Frestaðir tekjuskattar miðast við gildandi skatthlutfall á reikningsskiladegi.

Skatteign er metin á reikningsskiladegi og er einungis færð að því marki sem líklegt er að hún nýtist á móti skattskyldum hagnaði í framtíðinni.

Frestaðir tekjuskattar eru gjaldfærðir í rekstrarreikningi nema þegar þeir tengjast liðum sem færðir eru í aðra heildarafkomu eða beint á eigið fé en þá eru þeir einnig færðir þar.

31.11 Rekstrarfjármunir

Eignir eru skráðar meðal rekstrarfjármuna þegar líklegt er að hagrænn ávinningur tengdur eigninni muni nýtast samstæðunni og hægt er að meta kostnað vegna eignarinnar með áreiðanlegum hætti. Rekstrarfjármunir eru færðir á upphaflegu kostnaðarverði að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýmum. Kostnaðarverð rekstrarfjármuna samanstendur af kaupverði og öllum beinum kostnaði við að koma eigninni í tekjuhæft ástand.

Rekstrarfjármunir eru færðir samkvæmt kostnaðarverðsaðferð að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum og virðisrýmum.

Afskriftir eru færðar á kerfisbundinn hátt á áætluðum nýtingartíma eignarinnar að teknu tilliti til vænts hrakvirðis. Afskriftaraðferð, áætlaður nýtingartími og hrakvirði er endurmetið að minnsta kosti árlega.

Hagnaður vegna sölu rekstrarfjármuna er mismunur söluverðs og bókfærðs verðs eigna á söludegi og er fært í rekstrarreikning meðal annarra tekna.

31.12 Hugbúnaður

Hugbúnaður er eignfærður á kostnaðarverði að frádregnum afskriftum og virðisrýmum. Kostnaðarverð hugbúnaðar samanstendur af kaupverði hans og öllum beinum kostnaði við að koma honum í notkun. Hugbúnaður er afskrifaður línulega á 3 til 10 árum frá því hann er tekinn í notkun.

31.13 Fjáreignir

Fjáreignir samstæðunnar skiptast í fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning, fjáreignir haldið til sölu, fjáreignir haldið til gjalddaga og lán og kröfur. Fjáreignir eru færðar á gangvirði við upphaflega skráningu í bókhald að teknu tilliti til viðskiptakostnaðar þegar um er að ræða fjármálagæringa sem ekki eru færðir á gangvirði eftir upphaflega skráningu. Eftir upphaflega skráningu eru fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning færðar á gangvirði en fjáreignir haldið til gjalddaga og lán og kröfur eru færð á afskrifuðu kostnaðarverði í samræmi við aðferð virkra vaxta.

Gangvirði er verð í venjubundnum viðskiptum með eign eða skuld á matsdegi. Nánar tiltekið er gangvirði eigna það verð sem fengist við sölu eigna en gangvirði skulda það verð sem greitt væri fyrir yfirfærslu skuldar í hefðbundnum viðskiptum markaðsaðila.

31.13 Fjáreignir (frh.)

Virkir vextir

Aðferð virkra vaxta felst í því að reiknað er endurgreiðsluvirði fjáreignar eða fjárskuldar og vaxtatekjum og vaxtagjöldum jafnað á líftímanum. Virkir vextir er sú ávöxtunarkrafa sem núvirðir áætlað sjóðstreymi eða tekjur yfir áætlaðan líftíma fjármálagernings, eða yfir styttra tímabil ef við á, þannig að það jafngildi bókfærðri fjárhæð fjáreignarinnar eða fjárskuldarinnar í efnahagsreikningi.

Vaxtatekjur eru færðar miðað við virka vexti fyrir alla vaxtaberandi fjármálagerninga aðra en þá sem skilgreindir eru sem fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir á gangvirði gegnum rekstrarreikning

Fjáreignir eru flokkaðar á gangvirði gegnum rekstrarreikning þegar tilgangurinn er að hagnast á skammtímabreytingum. Sama á við um allar aðrar fjáreignir sem samstæðan tilgreinir á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Gangvirðisbreyting fjárfestinga í verðbréfum samanstendur af breytingum á gangvirði, arðstekjum, vaxtatekjum og verðbótum.

Fjáreign má tilgreina sem fjáreign á gangvirði gegnum rekstrarreikning við upphaflega skráningu ef eitt af eftirfarandi skilyrðum er uppfyllt:

- flokkunin kemur í veg fyrir eða minnkar ósamræmi í mati eða skráningu.
- fjáreignin er hluti af safni fjáreigna eða fjárskulda eða hvoru tveggja og er metin á gangvirði í samræmi við skráða stefnu samstæðunnar við áhættustýringu eða fjárfestingastefnu.
- fjáreignin er hluti af samningi sem felur í sér eina eða fleiri samsetta afleiðu og heimilt er að allur samsetti fjármálagerningurinn (eign eða skuld) sé færður á gangvirði gegnum rekstrarreikning.

Fjáreignir haldið til sölu

Fjáreignir haldið til sölu eru upphaflega færðar í bókhald á gangvirði að viðbættum beinum viðskiptakostnaði. Eftir það eru þær færðar á gangvirði og gangvirðisbreytingar, að undanskilinni virðisrýrnun, ef við á, og vaxtatekjum, færðar í aðra heildarafkomu og á bundinn reikning meðal eigin fjár. Við sölu eru óinnleystar gangvirðisbreytingar meðal eigin fjár færðar í rekstrarreikning. Vaxtatekjur og virðisrýrnun eru færð í rekstrarreikning eftir því sem þær falla til.

Fjárfestingar til gjalddaga

Fjáreignir eru flokkaðar sem fjárfestingar til gjalddaga þegar samstæðan á fjárfestingar í skuldabréfum, og hefur fyrirætlanir og getu til að eiga til gjalddaga. Fjárfestingar til gjalddaga eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði miðað við virka vexti að frádreginni virðisrýrnun þegar við á.

Þegar meira en óverulegur hluti fjárfestinga til gjalddaga er seldur eða ekki er lengur ætlunin að eiga þessar eignir til gjalddaga eru þær endurflokkðar sem fjáreignir haldið til sölu.

Lán og kröfur

Viðskiptakröfur, lán og aðrar kröfur sem hafa fastar greiðslur og eru ekki skráðar á virkum markaði eru flokkuð sem lán og kröfur. Lán og kröfur eru færðar á afskrifuðu kostnaðarverði með aðferð virkra vaxta að frádreginni virðisrýrnun. Vaxtatekjur af lánum og kröfum eru færðar miðað við virka vexti.

Virðisrýrnun fjáreigna

Á reikningsskiladegi er bókfært verð fjáreigna, annarra en fjáreigna á gangvirði gegnum rekstrarreikning, metið í þeim tilgangi að kanna hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun. Virðisrýrnun hefur orðið ef vænt framtíðarsjóðstreymi miðað við upphaflega virka vexti er lægra en bókfært verð. Ef virðisrýrnun á ekki lengur við er hún bakfærð, þó aldrei umfram áður færða lækun.

Eignasafn fjáreigna er metið til virðisrýrnunar ef einstakar eignir eru þess eðlis að þær verði ekki metnar hver fyrir sig.

Á hverjum uppgjörsdegi er kannað hvort til staðar sé hlutlæg vísbending um virðisrýrnun fjáreigna sem ekki eru færðar á gangvirði gegnum rekstrarreikning. Fjáreign telst hafa rýrnað í virði ef hlutlægar vísbendingar eru um að atburður hafi átt sér stað, eftir upphaflega skráningu eignarinnar, sem leiðir til þess að vænt framtíðarsjóðstreymi af eigninni verði lægra en áður var talið og hægt er að meta áhrif atburðarins með áreiðanlegum hætti.

Við mat á virðisrýrnun einstakra flokka fjáreigna styðst félagið við sögulega reynslu af slíkum eignum, þá dagsetningu sem hægt væri að endurheimta tapið og fjárhæð taps, með tilliti til mats stjórnenda á hvort núverandi efnahagsaðstæður leiði til að tapið verði í raun herra eða lægra en söguleg reynsla segir til um.

31.13 Fjáreignir (frh.)

Afskráning fjáreigna

Samstæðan afskráir fjáreignir aðeins þegar samningsbundinn réttur til framtíðarsjóðstreymis af fjáreigninni er ekki lengur til staðar eða þegar áhættan eða ávinningurinn af fjáreigninni flyst yfir á annan aðila.

31.14 Virðisrýrnun annarra eigna

Á reikningsskiladegi fara stjórnendur yfir bókfært verð efnislegra og óefnislegra eigna í þeim tilgangi að kanna hvort vísbendingar séu um virðisrýrnun. Sé slík vísbending til staðar er endurheimtanlegt virði eignarinnar metið. Endurheimtanlegt virði fjárskapandi einingar sem eignin fellur undir er metið þegar ekki er hægt að meta endurheimtanlegt virði einstakra eigna.

Endurheimtanlegt virði er annað hvort gangvirði að frádregnum áætluðum sölukostnaði eða nýtingarvirði eignar, hvort sem hærra reynist. Nýtingarvirði er áætlað framtíðarfjárstreymi sem er núvirt með vöxtum fyrir skatta þar sem vextirnir endurspeglar mat markaðarins á tímavirði peninga hverju sinni og þeirri áhættu sem fylgir eigninni.

Óefnislegar eignir með óskilgreindan endingartíma og óefnislegar eignir sem eru ekki tilbúnar til notkunar eru á hverju ári prófaðar með tilliti til virðisrýrnunar og oftast ef vísbending er um virðisrýrnun.

Sé endurheimtanlegt virði eignar metið lægra en bókfært verð er virði hennar fært niður í endurheimtanlegt virði. Tap vegna virðisrýrnunar er fært í rekstrarreikning.

Ef tap vegna virðisrýrnunar snýst við er bókfært verð eignarinnar hækkað aftur en þó aldrei umfram bókfært verð fyrir virðisrýrnun. Bakfærsla virðisrýrnunar færast í rekstrarreikning. Ekki er heimilt að bakfæra virðisrýrnun viðskiptavildar.

31.15 Skuldbindingar

Skuldbinding er færð þegar samstæðan ber lagalega eða ætlaða skuldbindingu vegna liðinna atburða, líklegt er talið að til greiðslu komi og hægt er að meta fjárhæð hennar með áreiðanlegum hætti.

Fjárhæð skuldbindingar er byggð á besta mögulega mati á skuldinni sem er fyrirbyggjandi á reikningsskiladegi. Ef skuldbindingin er metin út frá áætluðu framtíðarsjóðstreymi er hún færð miðað við núvirt áætlað sjóðstreymi.

Þegar virði skuldbindingarinnar er endurheimtanlegt frá þriðja aðila er fjárhæð hennar færð til eignar.

31.16 Fjárskuldir og eiginfjárgerningar

Flokkun í skuldir og eigið fé

Skuldir og eiginfjárgerningar eru flokkaðir sem fjárskuldir eða eigið fé, eftir eðli samnings.

Eiginfjárgerningar

Eiginfjárgerningur er hvers konar samningur sem felur í sér eftirstæða hagsmuni í eignum félags eftir að allar skuldir hans hafa verið dregnar frá.

Ábyrgðarskuldbindingar

Ábyrgðarskuldbindingar vegna fjárskulda eru upphaflega færðar á gangvirði. Við síðara mat eru aðrar ábyrgðarskuldbindingar, en þær sem flokkaðar eru á gangvirði gegnum rekstrarreikning, færðar við því sem hærra reynist:

- fjárhæð undirliggjandi skuldar sem metin er í samræmi við IAS 37 - *Skuldbindingar, óvissar skuldir og óvissar eignir*,
- fjárhæð upphaflegs samnings að frádregnum uppsöfnuðum afskriftum í samræmi við reglur um skráningu tekna.

Fjárskuldir

Fjárskuldir samstæðunnar samanstanda af viðskiptaskuldum og öðrum skuldum. Fjárskuldir eru upphaflega færðar á gangvirði að frádregnum viðskiptakostnaði og eru felldar út úr ársreikningi ef skuldbindingar samstæðunnar sem skilgreindar eru í samningi eru greiddar, falla út gildi, er vísað frá eða þeim er aflétt.

32. Ársfjórðungayfirlit (óendurskoðað)

	4F 2017	3F 2017	2F 2017	1F 2017	4F 2016
Iðgjöld tímabilsins	5.217.344	5.349.950	5.140.689	4.819.620	4.763.779
Eigin iðgjöld	5.044.383	5.179.130	4.969.194	4.647.515	4.583.247
Fjárfestingatekjur	456.206	(258.781)	475.438	676.903	958.760
Aðrar tekjur	34.175	21.596	37.612	44.188	49.518
Heildartekjur	5.534.764	4.941.945	5.482.244	5.368.606	5.591.526
Tjón tímabilsins	(3.580.882)	(3.797.574)	(3.105.033)	(3.512.632)	(3.697.145)
Eigin tjón	(3.720.903)	(3.753.405)	(3.063.658)	(4.017.130)	(3.599.061)
Breyting á áhættuálagi	219.613	(7.815)	(7.769)	(7.716)	31.352
Rekstrarkostnaður	(1.282.698)	(1.296.159)	(1.247.812)	(1.121.802)	(1.146.499)
Virðisýrnnun viðskiptakrafna og vaxtagjöld	(99.893)	(69.714)	(65.225)	(47.126)	(37.927)
Hagnaður fyrir tekjuskatta	650.883	(185.148)	1.097.781	174.830	839.390
Tekjuskattar	(154.478)	(92.842)	(180.925)	15.718	28.344
Hagnaður (tap) tímabilsins	496.404	(277.990)	916.856	190.549	867.734
Tjónahlutfall	68,6%	71,0%	60,4%	72,9%	77,6%
Eigið tjónahlutfall	73,8%	72,5%	61,7%	86,4%	78,5%
Rekstrarkostnaðarlutfall	21,5%	21,2%	21,3%	20,3%	21,1%
Endurtryggingakostnaðarlutfall	6,0%	2,4%	2,5%	14,0%	1,7%
Samsett hlutfall	96,1%	94,6%	84,2%	107,2%	100,4%

33. Þróun tjónaskuldar (óendurskoðað)

Taflan sýnir mat samstæðunnar á endanlegri fjárhæð tjóna hvers tjónsárs og hvernig það mat hefur þróast milli ára. Þróun milli ára gefur til kynna hæfni samstæðunnar til ákvarða skuldbindingar sínar vegna váttryggingasamninga. Frá árinu 2014 er tjónaskuld birt sem núvirt besta mat samkvæmt reglum laga nr. 100/2016. Fjárhæðir fyrri ára eru óbreyttar frá fyrri ársreikningum. Hafa ber í huga að fjárhæðir eru ekki færðar til fasts verðlags og því hafa verðlagsbreytingar nokkur áhrif á þróun milli ára. Í neðri töflunni, tjón í eigin hlut, hefur hlutur endurtryggjenda verið dreginn frá þeim fjárhæðum sem birtar eru í efri töflunni.

Heildarfjárhæðir í millj. kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Samtals
Mat á endanlegum tjónakostnaði											
Í lok tjónsárs	11.247	11.736	12.307	13.406	11.850	11.623	11.132	11.269	12.535	12.612	
einu ári síðar	12.320	12.069	11.797	13.942	12.558	10.778	12.490	12.544	13.288		
tveimur árum síðar	12.239	12.488	11.679	13.520	10.712	11.058	12.541	13.025			
þremur árum síðar	11.887	12.090	11.361	12.311	10.522	10.908	12.496				
fjórum árum síðar	11.846	11.978	11.158	12.164	12.137	10.882					
fimm árum síðar	11.883	11.767	11.111	12.374	11.610						
sex árum síðar	11.712	11.778	11.196	12.437							
sjö árum síðar	11.662	11.849	11.207								
átta árum síðar	11.878	11.840									
níu árum síðar	11.929										
Mat á uppsöfnuðum tjónum											
í árslok 2017	11.929	11.840	11.207	12.437	11.610	10.882	12.496	13.025	13.288	12.612	
Uppsafnaðar greiðslur											
í árslok 2017	11.657	11.735	11.057	12.143	11.174	10.371	11.268	10.911	8.935	6.257	
Tjónaskuld í árslok 2017	272	105	150	294	436	511	1.228	2.114	4.353	6.355	15.818
Tjónaskuld eldri en 10 ára											160
Bótaskuld vegna líftrygginga											266
Tjónaskuld samtals											16.244

Tjón í eigin hlut í millj. kr.

	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	
Mat á uppsöfnuðum tjónum											
í árslok 2017	11.867	11.825	11.110	12.397	10.821	10.867	12.351	12.945	13.241	12.591	
Uppsafnaðar greiðslur											
í árslok 2017	11.657	11.720	10.960	12.103	10.398	10.356	11.255	10.833	8.926	6.244	
Tjónaskuld í árslok 2017	210	105	150	294	423	511	1.096	2.112	4.315	6.347	15.563
Tjónaskuld eldri en 10 ára											160
Bótaskuld vegna líftrygginga											233
Tjónaskuld samtals											15.956